

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
Uyğun Hazırlanmış Maliyyə Hesabatları
və Müstəqil Auditorların Rəyi**
31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI	1
MÜŞTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ	2-3
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARI:	
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	4
Məcmu gəlir haqqında hesabat	5
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	6
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	7-8
Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər	9-51

**MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI
RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ**

Bu bəyannamə "Azərpoçt" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin ("Cəmiyyət") Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatları ilə bağlı Cəmiyyət rəhbərliyinin və müstəqil auditorların göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik, 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə əməliyyat nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri düzgün şəkildə əks etdirən maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq olaraq hazırlanması üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- Maliyyə hesabatlarının MHBS-ə müvafiq hazırlanması və ya əgər hər hansı bir kənarlaşma varsa onun maliyyə hesabatlarında bəyan edilməsi və izahı;
- Yaxın gələcəkdə Cəmiyyət işini normal şərtlər altında davam etdirdiyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik, həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Cəmiyyət daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin müvafiq qanunvericiliyə və mühasibat uçotu standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanunauyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə Cəmiyyətin maliyyə hesabatları 30 sentyabr 2021-ci il tarixində Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən təsdiq edilmişdir.

Rəhbərlik tərəfindən:

Əfqan Cəlilov
Baş direktor

30 sentyabr 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

İsi Mustafayev
Baş direktorun maliyyə məsələləri üzrə müavini

30 sentyabr 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

“Azərpoçt” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Sahibkar və Rəhbərliyinə:

Rəy

Biz “Azərpoçt” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (“Cəmiyyət”) 31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə məcmu gəlir haqqında hesabat, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, eləcə də əsas mühasibat prinsiplərinin və digər izahedici qeydlərin xülasəsindən ibarət olan Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Bizim rəyimizə əsasən, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün Əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə Hesabatlarının Auditini üçün Auditorun Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məəcəlləsinin” (MBESS məəcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESS məəcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları müsbət rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Digər Məsələ - Müqayisəli məlumat

Cəmiyyətin 31 dekabr 2019-cu il tarixinə və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatları digər auditor tərəfindən audit edilmişdir və 6 oktyabr 2020-ci il tarixində həmin maliyyə hesabatları ilə bağlı müsbət rəy bildirilmişdir.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və İdarəetmə Səlahiyyətləri Verilmiş Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, saxtakarlıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz təqdim edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmamasına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlikdə əhəmiyyətli təhriflər mövcud olduğu hallarda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət verilmir. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə hazırlanmış maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin yaranması risklərini müəyyən edib qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutları əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki saxtakarlıq sözləşmə, dələduzluq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtilə, bu şəraitlərdə uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqliliyini qiymətləndiririk;
- Mühəsibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliliyin mövcud olub-olmamasına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliliyin mövcud olması haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

Baker Tilly Azərbaycan

30 sentyabr 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
AKTİVLƏR			
Uzunmüddətli aktivlər:			
Ömlək, tikili və avadanlıqlar	8	44,089,519	48,446,900
Aktivlərdən istifadə hüququ	9	382,313	533,246
Qeyri-maddi aktivlər	10	516,763	886,444
Uzunmüddətli aktivlər üzrə avans ödənişləri	11	740,350	537,707
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	12	322,933	173,648
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		46,051,878	50,577,945
Cari aktivlər:			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	13	94,378,346	118,120,900
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər	7, 14	12,436,073	15,782,370
Mal-material ehtiyatları	15	2,383,882	1,848,711
Digər aktivlər		70,921	31,712
Cəmi cari aktivlər		109,269,222	135,783,693
CƏMİ AKTİVLƏR		155,321,100	186,361,638
ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL			
ÖHDƏLİKLƏR:			
Uzunmüddətli öhdəliklər:			
Borc alınmış vəsaitlər	16	11,645,638	12,636,447
İcarə öhdəliyi	17	62,695	286,110
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		11,708,333	12,922,557
Cari öhdəliklər:			
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	7, 18	21,704,479	16,446,628
Müştəri hesabları	7, 19	69,227,688	96,781,709
Borc alınmış vəsaitlər	16	870,590	731,429
İcarə öhdəliyi	17	343,535	266,159
Cəmi cari öhdəliklər		92,146,292	114,225,925
Cəmi öhdəliklər		103,854,625	127,148,482
KAPİTAL:			
Nizamnamə kapitalı	20	73,344,500	73,344,500
Digər ehtiyatlar		56,717	56,717
Yığılmış zərər		(21,934,742)	(14,188,061)
Cəmi kapital		51,466,475	59,213,156
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		155,321,100	186,361,638

Rəhbərlik tərəfindən:

Əfqan Cəlilov
Baş direktor

İsi Mustafayev
Baş direktorun maliyyə məsələləri üzrə müavini

30 sentyabr 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

30 sentyabr 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-51-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində başla çatmış il üzrə
GƏLİRLƏR:			
Poçt xidmətləri üzrə əldə olunan gəlir	7, 21	18,343,865	21,774,741
Maliyyə xidmətləri üzrə əldə olunan gəlir	7, 21	13,915,000	13,939,092
Digər xidmətlər üzrə əldə olunan gəlir	7, 21	8,887,919	9,442,325
CƏMİ GƏLİRLƏR		41,146,784	45,156,158
MƏSRƏF VƏ XƏRCLƏR:			
Əməliyyat xərcləri	7, 22	(25,679,968)	(21,284,868)
Ümumi və inzibati xərclər	23	(19,121,805)	(16,509,741)
Köhnəlmə və amortizasiya	8, 9, 10	(5,834,817)	(6,772,315)
Digər gəlirlər	24	1,628,484	3,030,123
ƏMƏLİYYAT (ZƏRƏRİ)/GƏLİRİ:		(7,861,322)	3,619,357
Maliyyə xərcləri	25	(55,691)	(60,578)
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin geri qaytarılması/(ehtimal olunan kredit zərərlərinin tanınması)	7, 14	4,317	(191,240)
Xarici valyutadan gəlir/(zərər)		16,730	(46,031)
MƏNFƏƏT VERGİSİNDƏN ƏVVƏL XALIS (ZƏRƏR)/MƏNFƏƏT		(7,895,966)	3,321,508
Mənfəət vergisi üzrə gəlir/(xərc)	12	149,285	(600,654)
İL ÜZRƏ XALIS (ZƏRƏR)/MƏNFƏƏT		(7,746,681)	2,720,854
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU (ZƏRƏR)/GƏLİR		(7,746,681)	2,720,854

Rəhbərlik tərəfindən:

Əfqan Cəlilov
Baş direktor

30 sentyabr 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

İsi Mustafayev
Baş direktorun maliyyə məsələləri üzrə müavini

30 sentyabr 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-51-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Nizamnamə kapitalı	Digər ehtiyatlar	Yığılmış zərər	Cəmi kapital
1 yanvar 2019-cu il	73,344,500	56,717	(16,908,915)	56,492,302
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	2,720,854	2,720,854
31 dekabr 2019-cu il	<u>73,344,500</u>	<u>56,717</u>	<u>(14,188,061)</u>	<u>59,213,156</u>
İl üzrə cəmi məcmu zərər	-	-	(7,746,681)	(7,746,681)
31 dekabr 2020-ci il	<u>73,344,500</u>	<u>56,717</u>	<u>(21,934,742)</u>	<u>51,466,475</u>

Rəhbərlik tərəfindən:

Əfqan Cəlilov
Baş direktor

30 sentyabr 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

İsi Mustafayev
Baş direktorun maliyyə məsələləri üzrə müavini

30 sentyabr 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-51-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
Mənfəət vergisindən əvvəl (zərər)/gəlir		(7,895,966)	3,321,508
Nağdsız vəsaitlər üzrə düzəlişlər:			
Əmlak, tikili və avadanlıqlar və aktivlərdən istifadə hüququ üzrə köhnəlmə	8, 9	5,448,136	6,422,748
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	10	386,681	349,567
(Ehtimal olunan kredit zərərlərinin geri qaytarılması)/debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlərin dəyərsizləşməsi	14	(4,317)	191,240
Əmlak, tikili və avadanlıqların silinməsi üzrə zərər		-	40,765
Maliyyə xərcləri	25	55,691	60,578
Xarici valyuta məzənnəsi üzrə dəyişikliklər		(16,729)	46,031
		<u>(2,026,504)</u>	<u>10,432,437</u>
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərindəki dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə yaranan pul vəsaitlərinin axını			
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklər			
Əməliyyat aktivlərində (artma)/azalma:			
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlərdə dəyişiklik		3,400,614	(1,175,223)
Mal-material ehtiyatlarında dəyişiklik		(535,170)	(82,510)
Digər cari aktivlərdə dəyişiklik		(39,209)	628
Əməliyyat öhdəliklərində artma/(azalma):			
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlərdə dəyişiklik		5,257,851	(10,731,495)
Müştəri hesablarında dəyişiklik		(27,554,021)	46,897,311
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində cəmi dəyişikliklər		<u>(21,496,439)</u>	<u>45,341,148</u>
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(50,000)	-
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə (yönələn)/daxil olan xalis pul vəsaitlərinin axını		<u>(21,546,439)</u>	<u>45,341,148</u>
İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN AXINI:			
Əmlak, tikili və avadanlıqların satın alınması		(968,928)	(1,894,402)
Qeyri-maddi aktivlərin satın alınması		(17,000)	(49,184)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə olunan xalis pul vəsaitləri		<u>(985,928)</u>	<u>(1,943,586)</u>
MALİYYƏ FƏALİYYƏTİ ÜZRƏ YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN AXINI:			
Borc alınmış vəsaitlərin geri qaytarılması	16	(851,648)	(842,729)
İcarə öhdəliyi üzrə əsas ödəniş	17	(319,578)	(247,600)
İcarə öhdəliyi üzrə faiz ödənişi	17	(44,326)	(49,870)
Borc alınmış vəsaitlər üzrə ödənilmiş faiz	16	(11,365)	(10,708)
Maliyyə fəaliyyəti üzrə yönələn xalis pul vəsaitləri		<u>(1,226,917)</u>	<u>(1,150,907)</u>

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə
Məzənnə fərqlərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		16,730	(46,031)
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİNDƏ XALÍS (AZALMA)/ARTMA		(23,742,554)	42,200,624
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ, <i>ilin əvvəlinə</i>	13	<u>118,120,900</u>	<u>75,920,276</u>
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ, <i>ilin sonuna</i>	13	<u>94,378,346</u>	<u>118,120,900</u>

Rəhbərlik tərəfindən:

Əfqan Cəlilov
Baş direktor

30 sentyabr 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

İsi Mustafayev
Baş direktorun maliyyə məsələləri üzrə müavini

30 sentyabr 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-51-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

1. CƏMIYYƏT VƏ ONUN FƏALİYYƏTLƏRİ

Korporativ məlumat

“Azərpoçt” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (“Cəmiyyət”), keçmiş Azərpoçt İstehsalat Birliyi, Azərbaycanda dövlət poçt operatorudur. Cəmiyyət 23 sentyabr 1999-cu il tarixində Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin (“NRYTN”) 151 sayılı qərarı əsasında yaradılmışdır.

Cəmiyyətin fəaliyyəti “Poçt rabitəsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu” və digər müvafiq qanunvericilik əsasında tənzimlənir.

Cəmiyyət Üzeyir Hacıbəyov küçəsi 36, AZ1000, Bakı, Azərbaycan ünvanında qeydiyyatdan keçmişdir.

Cəmiyyətin 63 poçt filialı, 7 regional rabitə qovşağı və 4 ekspres poçt xidməti, yerli və beynəlxalq miqyasda bağlamaların çatdırılmasını və dövlət orqanlarına xüsusi kuryer xidmətləri təmin edən filialı var. Cəmiyyətdə 5,000-dən artıq işçi çalışır.

Ənənəvi poçt xidmətlərinə əlavə olaraq zərf və ya bağlamaların göndərilməsi ilə yanaşı, müəssisə gəlir bazasını genişləndirmək və maliyyə effektivliyini artırmaq üçün bir sıra yeni xidmətlər təqdim edir. Bura aşağıdakılar daxildir:

1. Təqaüdlər və sosial sığorta ödənişləri, eləcə də dövlət orqanlarından və ya dövlət orqanlarına digər pul daxilolmaları daxil olmaqla ödəniş xidmətləri;
2. Kommunal ödənişlər və bənzər ödənişlər üzrə yığım xidmətləri;
3. Daxili və beynəlxalq pul köçürmələri;
4. Şəhərlərarası zənglər, faks və surətçixarma xidmətləri üçün telefona çıxışın təmin edilməsi daxil olmaqla biznes xidmətləri;
5. Ənənəvi poçt markalarından başqa, sim kartlar və qəzetlər daxil olmaqla satış xidmətləri.

Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti ilə təmsil olunmaqla, 100% Azərbaycan dövlətinin mülkiyyətindədir.

2. ƏSAS MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ

Hesabatların uyğunluğunun bəyanı

Cəmiyyətin hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartları (“MHBS”) və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına Şərhlər Komitəsi (“MHBSŞK”) tərəfindən dərc edilmiş şərhlər əsasında hazırlanmışdır.

Aşağıdakı mühasibat uçotu siyasətində əksi qeyd edilmədiyi təqdirdə, Cəmiyyətin maliyyə hesabatları tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır. Maliyyə hesabatları əksi göstərilmədiyi hallarda Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilmişdir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq hazırlanması bəzi əhəmiyyətli uçot təxminlərinin istifadəsini tələb edir. Bundan əlavə, uçot siyasətini tətbiq edərək rəhbərlik öz mülahizələrini irəli sürməlidir. Daha yüksək mülahizə tələb edən və ya mürəkkəb olan sahələr, həmçinin maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün ehtimal və təxminlərin əhəmiyyətli olduğu sahələr 3 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipi əsasında yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə fəaliyyətini davam etdirəcək və Cəmiyyətin likvidasiyasına nə istək, nə də ehtiyac olacaq, eləcə də fəaliyyəti dayandırmaq və ya Azərbaycan Respublikasının qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditorlardan qorunmaq üçün müdafiə axtarmaq üzrə nə niyyət, nə də zərurət mövcuddur. Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyətin gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olması fərziyyəsi ilə hesabatlarda əks etdirilmişdir. Bəzi maliyyə hesabatları standartları rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri və nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələləri və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Fasiləsizlik prinsipi təxminlərinin rəhbərlik tərəfindən dəyərləndirilməsi zamanı naməlum olan gələcək hadisələr və ya şərtlər üzrə müəyyən təxminlərin edilməsi vacibdir.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Cəmiyyətin əməliyyat valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Cəmiyyətin əməliyyat və təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan manatıdır (“AZN”). Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Cəmiyyətin təqdimat valyutası olan AZN ilə əks olunmuşdur.

Əməliyyatlar və qalıqlar

Monetar aktivlər və öhdəliklər Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının (“Mərkəzi Bank”) müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Cəmiyyətin əməliyyat valyutasına çevrilir. Belə əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin Mərkəzi Bankın ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə Cəmiyyətin əməliyyat valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərər təşkil edir. Borclar ilə bağlı məzənnə fərqlərindən yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda “maliyyə gəlirləri və xərcləri” kimi göstərilir. Məzənnə fərqi yaranan bütün digər gəlir və zərər mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda “xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə gəlir çıxılmaqla zərər” kimi əks etdirilir. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmə ilkin dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir. Xarici valyutada olan və ilkin dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ilkin əməliyyatlar həyata keçirildiyi tarixə mövcud olan məzənnə ilə çevrilir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixə qüvvədə olan məzənnələrə istisna olmaqla təqdimat valyutasına çevrilir.

Cəmiyyət hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında aşağıdakı rəsmi valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

- 31 dekabr 2020-ci il tarixinə 1 ABŞ dolları 1.7000 AZN təşkil etmişdir (2019: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN);
- 31 dekabr 2020-ci il tarixinə 1 Avro 2.0890 AZN təşkil etmişdir (2019: 1 Avro = 1.9035 AZN);
- 31 dekabr 2020-ci il tarixinə 1 Rus rublu 0.0231 AZN təşkil etmişdir (2019: 1 Rus rublu = 0.0274 AZN); və

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

- 31 dekabr 2020-ci il tarixinə 1 SDR (Xüsusi Borcalma Hüququ) 2.4485 AZN təşkil etmişdir (2019: 1 SDR = 2.3463 AZN).

Əsas qiymətləndirmə üsulları

Cari və uzunmüddətli təsnifatlar müqayisədə

Cəmiyyət cari/uzunmüddətli təsnifat meyarları əsasında maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aktivləri və öhdəlikləri təqdim edir. Cəmiyyət aşağıdakı hallarda aktivləri cari aktiv kimi təsnifləşdirir:

- Cəmiyyətin adi əməliyyat dövründə satılmaq və ya istifadə üçün saxlanıldıqda və ya realizasiya olunması ehtimal olunduqda;
- Əsasən alqı-satqı məqsədləri üçün saxlandıqda;
- Hesabat tarixindən sonra on iki ay müddətində realizasiya ediləcəyi ehtimal olunduqda; və ya
- Hesabat tarixindən sonra ən azından on iki ay müddətində mübadiləsinə və ya istifadəsinə məhdudiyət qoyulmayan pul vəsaiti və ya onun ekvivalenti formasında olduqda.

Bütün digər aktivlər uzunmüddətli olaraq təsnif edilir.

Cəmiyyət aşağıdakı hallarda öhdəlikləri cari öhdəlik kimi təsnifləşdirir:

- Cəmiyyətin adi əməliyyat dövründə onların ödənilməsi nəzərdə tutulduqda;
- Əsasən alqı-satqı məqsədləri üçün saxlandıqda;
- Hesabat tarixindən etibarən on iki ay ərzində ödənilməli olduqda; və ya
- Cəmiyyət öhdəliyini yerinə yetirilməsini hesabat tarixindən ən azı on iki ay uzatmaq kimi şərtsiz hüquqa malik olmadıqda.

Cəmiyyət digər bütün öhdəlikləri uzunmüddətli olaraq təsnifləşdirir.

Əmlak, tikili və avadanlıqlar

Əsas vəsaitlər hər hansı yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, ilkin dəyərdə uçota alınır. Əsas vəsaitlər ilə bağlı sonrakı xərclər müvafiq olaraq aktivin qalıq dəyərində və ya ayrıca aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, həmin aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərənin Cəmiyyətə daxil olması ehtimal edilsin və onun dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilsin. Kiçik həcmli təmir və gündəlik xidmət xərcləri çəkildiyi dövrdə xərcə silinir. Əsas vəsaitlərin əsas hissələrinin və ya komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Aktivin silinməsindən yaranan gəlir və ya zərər silinmədən daxil olan vəsait ilə həmin aktivin qalıq dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır və mənfəət və ya zərərdə aktivin silindiği ildə tanınır.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əsas vəsaitlər üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Qalıq dəyəri bərpa edilə bilən dəyərə qədər azaldılır və dəyərsizləşmə zərəri il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Aktivin istifadə dəyərini və ya satış üzrə məsrəflər çıxılmaqla ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyərsizləşmə zərəri bərpa edilir.

Amortizasiya müvafiq aktivlərin aşağıda göstərilən amortizasiya dərəcələrinə uyğun olaraq onların təxmini faydalı istifadə müddəti ərzində azalan qalıq metoduna əsasən hesablanır:

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

• Binalar və avadanlıqlar	3-7%
• Kompüterlər və avadanlıqlar	10-25%
• Mebel və qurğular	10-25%
• Nəqliyyat vasitələri	10-25%
• Digər	10-20%
• Aktivlərdən istifadə hüququ	icarə müddətindən asılıdır

Aktiv faydalı istifadə müddətinin sonunda nəzərdə tutulan vəziyyətə uyğun olduqda, onun satışı ilə bağlı ehtimal olunan xərclər çıxıldıqdan sonra Cəmiyyət tərəfindən əldə oluna biləcək qiymətləndirilmiş məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyəri və faydalı istifadə müddəti hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və lazım olduqda dəyişdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər

Cəmiyyətin qeyri-maddi aktivləri müəyyən edilmiş faydalı istifadə müddətinə malik olub, əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından ibarətdir. Qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla uçota alınır. Proqram təminatı üzrə əldə edilmiş lisenziyalar proqram təminatının alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclər əsasında kapitallaşdırılır. Amortizasiya qeyri-maddi aktivlərin təxmin edilən faydalı istifadə müddəti (10 il) ərzində düz xətt metodu ilə mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Cəmiyyət tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün digər xərclər (məs., texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir.

Avans ödənişləri

Avans ödənişləri zərər üzrə ehtiyat çıxılmaqla ilkin dəyərlə tanınır. Avans ödənişləri ilə bağlı mal və ya xidmətlərin bir ildən sonra əldə ediləcəyi ehtimal olunduqda və ya ilkin tanınma zamanı aktivlə bağlı avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edildikdə avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edilir. Aktivlərin əldə olunması üçün ödənilmiş avanslar Cəmiyyət aktivin nəzarətini ələ keçirdikdən sonra aktivin qalıq dəyərinə köçürülür və aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərələrin Cəmiyyətə daxil olacağı ehtimal olunur. Avans ödənişlərinə aid olan mal və ya xidmətlər əldə olunan zaman digər əməliyyatlar üzrə avans ödənişləri mənfəət və zərər hesablarına silinir. Avans ödənişləri ilə bağlı aktivlər, mal və ya xidmətlərin əldə olunmadığına dair göstərici olduqda, avans ödənişlərin qalıq dəyəri müvafiq olaraq silinir və müvafiq dəyərsizləşmə zərəri mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda qeydə alınır.

Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi hazırkı maliyyə hesabatlarında hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əhəmiyyətli dərəcədə qüvvəyə minmiş qanunvericiliyə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarət olub, həmin və ya başqa dövrdə digər məcmu gəlir və ya bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınan əməliyyatlara aid olduğu üçün, digər məcmu gəlir və ya bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınması istisna olmaqla, mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət, maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi balans öhdəliyi metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatları məqsədləri üçün onların qalıq dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkən uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliklərin ilkən qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla).

Təxirə salınmış vergi qalıqları, balans tarixinə qüvvədə olan vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərəri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

Təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri cari vergi aktivləri və vergi öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulan hüquq mövcud olduqda, eləcə də təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri vergiyə cəlb edilən eyni və ayrı-ayrı şəxslər tərəfindən eyni vergi orqanına ödənilmiş vergiyə aid olduqda və bu zaman hesablaşmaları əvəzləşdirmə yolu ilə aparmaq niyyəti mövcud olduğu halda əvəzləşdiirlə bilər.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul, yolda olan pul vəsaitləri, ATM-də olan pul vəsaitləri, eləcə də Mərkəzi Bank və digər banklardakı nostro hesablar daxildir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş dəyərdə uçota alınır, çünki:

- (i) onlar müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin toplanması üçün saxlanılır və həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti YƏMFÖ-ni təqdim edir; və
- (ii) onlar MZVƏD olaraq təyin edilmir.

Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər

Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər ilkən olaraq ədalətli dəyərlə tanınır və sonradan effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınır.

Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatları maya dəyəri ilə mümkün xalis satış dəyəri arasında daha aşağı olan dəyərlə qiymətləndirilir. Mal-material ehtiyatlarının maya dəyəri orta çəki metodu ilə müəyyən edilir. Mal-material ehtiyatlarının maya dəyəri onların alış dəyərindən və cari vəziyyətə və yerləşdiyi əraziyə gətirilməsinə çəkilən digər məsrəflərdən ibarətdir. Mümkün xalis satış dəyəri işin başa çatdırılma və satış xərcləri çıxılmaqla, fəaliyyətin adi gedişində təxmin edilən satış qiymətidir.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktivini satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ~~ötürərkən~~ ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satıla bilən **qiymət ilə təsdiqlənir**. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün **aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların** kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövriyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərinə əsaslanan modellərdən istifadə edilir. Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalmasına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş dəyər (AC) əsas məbləğ üzrə ödənişlərin çıxılmasından və hesablanmış faizlərin əlavə edilməsindən, maliyyə aktivləri üçün isə ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyatın çıxılmasından sonra maliyyə alətinin ilkin tanınma zamanı qeydə alınan dəyəridir. Hesablanmış faizlərə ilkin tanınma zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə ödənilməli məbləğ üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin qalıq dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin qalıq dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi gələcək pul ödənişləri və ya daxilolmalarını (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin fəaliyyət müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin ümumi qalıq dəyərinə diskontlaşdırılan dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Belə mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

MZVƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla, ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə təsdiqlənir. İlkin tanınma zamanı gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Əməliyyat qiyməti eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər müşahidə oluna bilən cari bazar əməliyyatları və ya əsas məlumat kimi yalnız müşahidə edilə bilən bazarların məlumatlarını istifadə edən qiymətləndirmə modeli ilə təsdiqlənir. İlkin tanınmadan sonra amortizasiya olunmuş dəyərlə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üçün ehtiyat tanınır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi

Cəmiyyət maliyyə aktivlərini amortizasiya olunmuş dəyərlə təsnifləşdirir və ölçür. Borc maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə ölçülməsi: (i) müvafiq aktivlər portfelinin idarə olunması üçün Cəmiyyətin biznes modelindən və (ii) aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.

Biznes model Cəmiyyətin pul axınları əldə etməsi məqsədilə aktivlərin idarə edilməsi üçün istifadə etdiyi metodu əks etdirir. Cəmiyyətin məqsədi aktivlərdən yalnız müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etməkdir (“müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi üçün aktivin saxlanması”).

Biznes modelin məqsədi müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi olduqda, Cəmiyyət pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmadığını (YƏMFÖ təhlili) qiymətləndirir. YƏMFÖ təhlili aktivin ilkin tanınması zamanı həyata keçirilir və sonradan yenidən qiymətləndirilmir. Hazırda Cəmiyyətin MZVƏD və ya DMGVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilən maliyyə aktivləri yoxdur.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi

Maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes model tam dəyişdirildikdə bütün maliyyə alətləri yenidən təsnifləşdirilir. Aktivlərin yenidən təsnifləşdirilməsi perspektiv qaydada – biznes modeldəki dəyişiklikdən sonrakı ilk hesabat dövrünün əvvəlindən tətbiq edilir. Cəmiyyət cari və müqayisəli dövr ərzində öz biznes modelini dəyişdirməmiş və maliyyə aktivlərini yenidən təsnifləşdirməmişdir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi: ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat

Cəmiyyət amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc alətləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərini (EOKZ) proqnozlar əsasında qiymətləndirir. Cəmiyyət hər bir hesabat tarixində ehtimal olunan kredit zərərlərini qiymətləndirir və kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatı tanıyır.

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları özündə əks etdirir: (i) bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilmiş obyektiv və ehtimal ilə ölçülmüş məbləğ, (ii) pulun zaman dəyəri və (iii) hesabat tarixində keçmiş hadisələr, cari şərtlər və proqnozlaşdırılan gələcək iqtisadi vəziyyət haqqında artıq xərc çəkmədən və ya çalışmadan əldə edilə bilən əsaslandırılmış və təsdiqlənmiş məlumat. Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc alətləri ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir.

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün 9 sayılı MHBS-də nəzərdə tutulan sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq edir. Bu yanaşma bütün ticarət debitor borcları üçün bütöv müddət üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri ehtiyatını nəzərdə tutur. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün ticarət debitor borcları kredit riskinin ümumi xüsusiyyətlərinə və vaxtı keçmiş günlərin sayına əsasən qruplaşdırılmışdır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Azərbaycan Manatı ilə)

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin səviyyəsi müvafiq olaraq 31 dekabr 2020-ci il tarixinə qədər 36 ay ərzində həyata keçirilən satışlar üzrə ödəniş cədvəllərinə və bu dövr ərzində yaranmış əvvəlki dövrün kredit zərərlərinə əsaslanır. Əvvəlki dövrlər üçün kredit zərərlərinin səviyyəsinə müştərilərin debitor borclarını qaytarmaq imkanına təsir edən makroiqtisadi amillərə dair mövcud və gələcək məlumatları nəzərə alaraq düzəliş edilir.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi

Maliyyə aktivlərini bərpa etmək üçün Cəmiyyətin bütün praktiki imkanları tükəndikdə və Cəmiyyət belə aktivlərin bərpasına dair gözləntilərin əsaslandırılmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tam və ya qismən silinir. Aktivlərin silinməsi tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Cəmiyyət müqaviləyə əsasən ödənilməli məbləğləri bərpa etməyə cəhd etdikdə, lakin həmin məbləğlərin bərpası ilə bağlı əsaslandırılmış gözləntiləri olmadıqda, barəsində hələ də məcburi bərpa tədbirləri görülən maliyyə aktivlərini silə bilər.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (i) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə bağlı pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (ii) Cəmiyyət həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (iii) Cəmiyyət bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda və həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Qarşı tərəf satışa məhdudiyətlər qoymadan aktiv tam olaraq əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq imkanına malik olmadıqda nəzarəti özündə saxlayır.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan və ya istifadəyə hazır olmayan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya hesablanmır və belə aktivlər hər il dəyərsizləşməyə görə təhlil edilir. Amortizasiya hesablanan əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlər qalıq dəyərinin bərpa edilə bilmədiyini göstərən hadisə və ya şərait dəyişiklikləri baş verdikdə dəyərsizləşməyə görə təhlil edilir. Dəyərsizləşmə zərəri aktivin qalıq dəyərinin onun bərpa edilə bilən dəyərindən artıq olan məbləğdə tanınır. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun ədalətli dəyəri və satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir.

Dəyərsizləşməni müəyyən etmək üçün aktivlər əhəmiyyətli dərəcədə sərbəst pul vəsaitləri yaradan ən kiçik aktivlər (pul vəsaiti yaradan vahidlər) üzrə qruplaşdırılır. Qeyri-maliyyə aktivlərinin əvvəlki dövrlərdə dəyərsizləşməsinin bərpa olunma ehtimalı hər bir hesabat tarixində təhlil edilir.

Maliyyə öhdəliklərinin qiymətləndirilmə kateqoriyaları

Cəmiyyətin maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilən “ticarət və digər kreditor borclar”, “müştəri hesabları”, “icarə üzrə maliyyə öhdəlikləri” və “borclardan” ibarətdir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliyinin tanınması öhdəlik icra edildiyi halda dayandırılır (yəni, müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə, ləğv edildikdə və ya icra müddəti başa çatdıqda).

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Cəmiyyət ilə onun əvvəlki kreditorları arasında şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olan borc alətlərinin mübadiləsi, eləcə də mövcud maliyyə öhdəliklərinin şərtlərinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilməsi ilkin maliyyə öhdəliyinin icrası və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi uçota alınır. Şərtlər o halda əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmiş hesab olunur ki, alınmış və ilkin effektiv faiz metodu ilə diskontlaşdırılmış bütün ödənilmiş komissiyalar daxil olmaqla, yeni şərtlərə əsasən nağd pul axınlarının diskontlaşdırılmış cari dəyəri ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan nağd pul axınlarının diskontlaşdırılmış cari dəyərindən ən azı 10% fərqlənsin. Borc alətlərinin mübadiləsi və ya şərtlərinin dəyişdirilməsi öhdəliyin icrası kimi nəzərə alınarsa, bütün xərclər və ya ödənilmiş komissiyalar öhdəliyin icrası üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Borc alətinin mübadiləsi və ya şərtlərinin dəyişdirilməsi öhdəliyin icrası kimi nəzərə alınmadıqda, bütün xərclər və ya ödənilmiş komissiyalar öhdəliyin qalıq dəyərində düzəliş kimi əks etdirilir və modifikasiya edilmiş öhdəliyin qalan müddəti ərzində amortizasiya edilir.

Öhdəliklərin icrası ilə nəticələnməyən dəyişikliklər əvvəlki tarixlə məcmu amortizasiyanın hesablanması metodu ilə təxmini göstəricinin dəyişməsi kimi uçota alınır və bu zaman gəlir və ya zərər qalıq dəyərindəki fərqin iqtisadi mahiyyəti səhmdar ilə kapital əməliyyatlarına aid edilmədiyi təqdirdə mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivini realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adi fəaliyyət gedəndə (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Borc alınmış vəsaitlər

Borc alınmış vəsaitlər ilkin olaraq yaranan əməliyyat xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərdə tanınır və sonradan effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya dəyərində uçota alınır.

İcarə öhdəlikləri

İcarə müqaviləsi üzrə yaranan öhdəliklər ilkin olaraq cari dəyərlə qiymətləndirilir. İcarə öhdəliklərinə aşağıdakı icarə ödənişlərinin xalis cari dəyəri daxildir:

- icarə üzrə alınacaq həvəsləndirici ödənişlər çıxılmaqla, sabit ödənişlər (məhiyyətə sabit ödənişlər daxil olmaqla);
- ilkin olaraq icarə müddətinin başlanma tarixinə mövcud olan indeks və ya dərəcələrdən istifadə etməklə qiymətləndirilən indeks və ya dərəcələrdən asılı olan dəyişkən icarə ödənişləri;
- zamanətli son qalıq dəyəri üzrə ödənilməsi gözlənilən məbləğlər;
- Cəmiyyət əsaslandırılmış şəkildə əmin olduğu halda alış seçiminin istifadə ediləcəyi qiymət; və
- icarə müddəti ərzində Cəmiyyət icarəni ləğv etmə seçimini istifadə edərsə, icarənin ləğv edilməsi ilə bağlı cərimə ödənişləri.

İcarənin uzadılmasına dair kifayət qədər əminlik olduğu halda, uzadılma seçiminin istifadəsi ilə bağlı aparılacaq icarə ödənişləri də öhdəliyin qiymətləndirilməsinə daxil edilir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Azerbaycan Manatı ilə)

İcarə ödənişləri icarə müqaviləsində nəzərdə tutulan faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılır. Bu faiz dərəcəsinin müəyyən edilməsi mümkün olmadıqda (bu, adətən Cəmiyyətin icarə müqavilələri ilə bağlı baş verir), Cəmiyyətin borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi istifadə edilir. Borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi Cəmiyyətin istifadə hüquqlu aktivin dəyərində bərabər dəyərdə aktiv əldə etməsi üçün oxşar iqtisadi mühitdə eyni müddət, təminat və şərtlərlə zəruri olan vəsaitlərin cəlb edilməsi zamanı ödəməli olduğu faiz dərəcəsidir.

Borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsinə müəyyən etmək üçün Cəmiyyət:

- mümkün olduqda, üçüncü tərəfdən əldə etdiyi son maliyyələşdirməni ilkin məlumat kimi istifadə edir;
- üçüncü tərəfdən maliyyələşdirmənin əldə edildiyi dövrdən onun şərtlərindəki dəyişiklikləri nəzərə alaraq ona düzəliş edir;
- kredit riskinə uyğun düzəliş edilmiş risksiz faiz dərəcəsi ilə başlayan toplama yanaşmasından istifadə edir; və
- icarə müqaviləsinin xüsusiyyətlərinə (məs.: icarə müddəti, ölkəsi, valyutası və təminatı) uyğun düzəlişlər edir.

Cəmiyyət qüvvəyə minənə qədər icarə öhdəliyində əks olunmayan indeksdən və ya dərəcədən asılı olan dəyişən icarə ödənişlərinin mümkün artım riskinə məruz qalır. İndeksdən və dərəcədən asılı olan icarə ödənişlərində dəyişikliklər qüvvəyə mindikdə, icarə öhdəliyi istifadə hüquqlu aktivin dəyərində düzəliş etməklə yenidən qiymətləndirilir.

İcarə ödənişləri əsas və maliyyə xərclərinə ayrılır. Maliyyə xərcləri hər bir dövr üçün öhdəliyin qalığı üzrə daimi olaraq müntəzəm faiz dərəcəsinə təmin etmək üçün ümumi icarə müddətində mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Avadanlıq və nəqliyyat vasitələrinin qısamüddətli icarəsi və bütün azdəyərli aktivlərin icarəsi üzrə ödənişlər düz xətt metoduna əsasən mənfəət və zərərdə xərc kimi tanınır. Qısamüddətli icarə müqavilələri 12 aydan çox olmayan icarə müddətini əhatə edir.

Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər

Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər qarşı tərəfin müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirməsi zamanı hesablanır və ilkin olaraq ədalətli dəyərdə sonra isə effektiv faiz metoduna əsasən amortizasiya olunmuş dəyərdə qeyd alınır.

Nizamnamə kapitalı və digər ehtiyatlar

Nizamnamə kapitalı yalnız Cəmiyyətin adı səhmlərindən ibarətdir. Yeni səhmlərin emissiyası ilə birbaşa əlaqəli olan əlavə xərclər kapitalda daxilolmaların azalması kimi (vergi çıxılmaqla) göstərilir. Azərbaycan hökuməti Cəmiyyətin fəaliyyətini maliyyələşdirmək məqsədilə əlavə kapital qoyuluşları həyata keçirir. Həmin vəsaitlər ödəniş tarixində Cəmiyyətin kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatında ədalətli dəyərdə tanınır.

Gəlirlərin tanınması

15 sayılı MHBS müştərilərlə bağlanmış müqavilələr üzrə gəlirləri hesablamaq üçün beş-addımlı bir model təqdim edir. 15 sayılı MHBS-ə uyğun olaraq beş-addımlı model aşağıdakı kimidir:

- 1-ci addım: Müştərilərlə bağlanmış müqaviləni müəyyən etmək;
- 2-ci addım: Müqavilə öhdəliklərini müəyyən etmək;
- 3-cü addım: Əməliyyat qiymətini müəyyən etmək;
- 4-cü addım: Müqavilə öhdəlikləri üzrə əməliyyat qiymətlərinin ayrılması;
- 5-ci addım: Müəssisə müqavilə üzrə öhdəliyi yerinə yetirirsə müvafiq gəlirin tanınması.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Müştərilərlə müqavilələrdən əldə edilən gəlir, Cəmiyyətin mal və xidmətlərin müştəriyə ötürülməsi üzrə öhdəliyi yerinə yetirən kimi və ya yerinə yetirdikdən sonra tanınır. Gəlir müştəri ilə müqavilədə nəzərdə tutulan məbləğdən, endirim, imtiyaz və vergilər çıxmaqla ölçülür.

Gəlirlər Cəmiyyətin gündəlik fəaliyyəti nəticəsində yaranır. Gəlir sövdələşmə qiyməti məbləğində tanınır. Əməliyyat qiyməti vəd verilmiş mallar və ya xidmətlər üzrə nəzarətin alıcıya ötürülməsi müqabilində üçüncü tərəflərin adından alınan məbləğlər istisna olmaqla, Cəmiyyət tərəfindən əldə ediləcəyi gözlənilən ödənişlərdir. Gəlirlər güzəştlər, geri qaytarılmış mallar və əlavə dəyər vergisi çıxılmaqla tanınır.

Malların satışı. Satışlar mallar üzərində nəzarət ötürüldükdə yəni, mallar alıcıya çatdırıldıqda, mallar alıcının tam sərəncamında olduqda və malların alıcı tərəfindən qəbul edilməsinə təsir göstərə biləcək yerinə yetirilməmiş öhdəlik olmadıqda tanınır. Mallar müəyyən yerə çatdırıldıqda, köhnəlmə və itki riski alıcıya keçdikdə və alıcı müqaviləyə uyğun olaraq malları qəbul etdikdə və malların qəbul edilməsinə dair müddəaların qüvvədə olma müddəti başa çatdıqda və ya Cəmiyyət malların qəbul edilməsinə dair bütün meyarların yerinə yetirilməsinə dair obyektiv dəlillərə malik olduqda, mallar çatdırılmış hesab edilir.

Satışlar bazar təcrübəsinə uyğun olaraq avans ödənişi əsasında və ya 30 günlük kredit müddəti ilə həyata keçirildiyinə görə hər hansı maliyyələşdirmə elementi mövcud deyil.

Debitor borcu mallar təchiz edildikdə tanınır. Bu zaman, ödəniş müddətinin başlanması yalnız ödənişdən əvvəl tələb olunduğuna görə ödəniş məcburi hesab edilir.

Xidmətlərin satışı. Xidmətlərin göstərilməsindən əldə edilən gəlirlər xidmətlərin göstərildiyi hesabat dövründə tanınır. Gəlirlər müştəri tərəfindən xidmətlərin eyni zamanda qəbul edilməsi və istifadəsinə görə hesabat dövrünün sonuna qədər faktiki göstərilmiş xidmətlər əsasında tanınır.

Ödənişlərin məbləği göstərilmiş xidmətlərin dəyərindən artıq olduqda, müqavilə üzrə öhdəlik tanınır.

Əməliyyat xərcləri

Əməliyyat xərcləri poçt idarəsi işçilərinin əmək haqları, poçt avadanlıqlarının saxlanması, təchizat və s. kimi Cəmiyyətin fəaliyyəti ilə birbaşa əlaqəli olan xərclərdən ibarətdir və belə xərclər yarandığı zaman tanınır.

Əlavə dəyər vergisi

Satışdan hesablanan əlavə dəyər vergisi aşağıdakılardan daha tez baş verən əməliyyatın tarixində vergi orqanlarına ödənilir: (a) alıcılar tərəfindən borclar ödənildikdə və ya (b) mal və ya xidmətlər alıcılara təqdim olunduqda. Ümumiyyətlə, alışdan hesablanan ƏDV vergi hesab fakturaları təqdim olunduqdan sonra satışdan hesablanmış ƏDV ilə əvəzləşdirilə bilər. Vergi orqanları ƏDV-nin xalis məbləğdə ödənilməsinə icazə verir. Debitor borcların dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat yaradıldıqda, dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat debitor borcun ƏDV-si daxil olmaqla ümumi məbləğində qeydə alınır.

Maliyyə gəlirləri və xərcləri

Maliyyə xərcləri borc öhdəlikləri üzrə faiz xərclərindən və icarə öhdəlikləri üzrə faiz xərclərindən ibarətdir.

Kvalifikasiya olunan aktivlərin əldə olunması, tikintisi və ya istehsalı ilə birbaşa əlaqəli olmayan borclar üzrə məsrəflər effektiv faiz metoduna əsasən mənfəət və zərərdə tanınır. Xarici valyutanın çevrilməsi üzrə gəlir və zərərlər xarici valyuta hərəkətlərinin xalis gəlir və ya zərər mövqeyində olmasından asılı olaraq, xalis maliyyə gəliri və ya maliyyə xərci kimi göstərilir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

İşçi heyəti ilə bağlı ödənişlər

Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Cəmiyyətin işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlərin göstərdiyi ildə hesablanır. Cəmiyyətin yerli qanunvericiliklə müəyyən edilmiş haqlar üzrə ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

Öhdəliklər və xərclər üzrə ehtiyatlar

Öhdəliklər və xərclər üzrə ehtiyatlara qeyri-müəyyən müddətə və ya məbləğə malik olan qeyri-maliyyə öhdəlikləri daxildir. Cəmiyyət keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəliklərə malik olduqda, həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün Cəmiyyət tərəfindən iqtisadi resursların sərf olunması ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ölçülə bildikdə ehtiyatlar hesablanır.

Ehtiyatlar vergidən əvvəlki faiz dərəcəsi ilə istifadə etməklə, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərin cari dəyəri ilə qiymətləndirilir. Vergidən əvvəlki faiz dərəcəsi pulun zaman dəyəri üzrə cari bazar qiymətlərini və öhdəliklərə xas olan riskləri əks etdirir. Vaxtın keçməsinə görə ehtiyatlardakı artım faiz xərcləri kimi tanınır.

Dövlət subsidiyaları

Dövlət subsidiyaları onların alınması və bütün əlavə edilmiş şərtlərə əməl olunmasına dair əsaslı təminat olduqda tanınır və müvafiq olaraq birbaşa kapital və ya gəlir kimi göstərilir.

Şərti öhdəliklər

Şərti öhdəliklər onların satılması üçün iqtisadi resursların sərf olunması ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ölçülə bildikdə maliyyə hesabatlarında tanınır. Şərti aktiv maliyyə hesabatlarında tanınmır, lakin iqtisadi səmərənin daxil olması ehtimal edildikdə maliyyə hesabatlarında açılır.

3. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMIYYƏTLİ UÇOT TƏXMINLƏRİ VƏ FƏRZİYYƏLƏR

Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin verilməsini tələb edir.

Nəticədə biznes fəaliyyətlərinin qeyri-müəyyənliyi nəticəsində maliyyə hesabatlarında bir çox maddələrin dəqiq qiymətləndirilməsi mümkün olmur və yalnız müəyyən ehtimallar irəli sürülə bilər. Ehtimallar maliyyə hesabatları hazırlanarkən ən son məlumatlara əsaslanan mühakimələri nəzərdə tutur. Gələcək hadisələr haqqında mövcud vəziyyət və ehtimallar Cəmiyyətin nəzarətindən kənar yaranan bazar dəyişiklikləri və ya şəraitə görə dəyişə bilər. Bu cür dəyişikliklər baş verdikləri zaman Cəmiyyət tərəfindən edilən təxminlərdə öz əksini tapır.

Ən əhəmiyyətli qiymətləndirmələrə əmlak və avadanlıqların amortizasiya olunan ömrü, qeyri-maliyyə və maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri və köhnəlmiş mal-material ehtiyatları, vergi və qanuni təəhhüdlər və təxirə salınmış vergitutma aiddir. Faktiki nəticələr həmin təxminlərdən fərqli ola bilər.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Azərbaycan Manatı ilə)

Mülahizələr

Cəmiyyətin mühasibat uçotu siyasətinin tətbiq edilməsi prosesində rəhbərlik maliyyə hesabatlarında tanınmış məbləğlər üzrə ən əhəmiyyətli təsiri olan daxil edilən təxminlərdən başqa rəhbərlik aşağıdakı mülahizələri edir.

Əmlak, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin faydalı iqtisadi ömrü

Cəmiyyət hər maliyyə ilinin sonunda əmlak, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin qalan faydalı iqtisadi ömürlərini qiymətləndirir. Bu aktivlərin nəzərdə tutulan faydalı ömürləri ötən ilin qiymətləndirilməsindən fərqli olduqda, 8 sayılı MUBS “Uçot Siyasətləri, Uçot Qiymətləndirmələrində Dəyişikliklər və Xətdər” standartına müvafiq olaraq uçot təxminlərində dəyişiklik olaraq uçota alınır. Belə təxminlərin əmlak, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin qalıq dəyərlərinin məbləğləri və mənfəət və zərərdə tanınmış amortizasiya üzrə təsirləri olur.

EOKZ ehtiyatının ölçülməsi

EOKZ-un ölçülməsi metodologiyasının, modelin və giriş məlumatlarının müəyyən edilməsini özündə birləşdirdən mühüm bir təxmindir. EOKZ ölçülməsi üzrə metodologiya 29 sayılı Qeyddə açıqlanır. Aşağıdakı komponentlərin kredit zərəri ehtiyat üzrə əhəmiyyətli təsiri vardır: defoltun müəyyən edilməsi, KRƏA, defolt ehtimalı (“DE”), Defolt vəziyyətində riskə məruz qalma (“DVRMQ”) və defolt zamanı yaranan zərər (“DZYZ”), eləcə də makroiqtisadi ssenari modelləri. Cəmiyyət müntəzəm olaraq ehtimal olunan kredit zərəri və faktiki zərər arasındakı fərqlərin azaldılması üçün model və giriş məlumatlarını yoxlayır və nəzərdən keçirir.

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin ölçülməsi

Cəmiyyətin bir sıra mühasibat uçotu siyasəti və açıqlamaları, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üçün ədalətli dəyərin ölçülməsini tələb edir.

Cəmiyyət ədalətli dəyərin ölçülməsi ilə əlaqədar olaraq müəyyən nəzarət çərçivəsinə malikdir.

Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçərkən, Cəmiyyət mümkün qədər bazarda müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edir. Ədalətli dəyərlər aşağıdakı qiymətləndirmə üsullarında istifadə olunan məlumatlara əsaslanaraq ədalətli dəyər iyerarxiyasında müxtəlif səviyyələrdə təsnifləşdirilir.

- *1-ci Səviyyə* – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- *2-ci Səviyyə* – aktiv və ya öhdəlik üzrə birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolaylı yolla (yəni qiymətlərdən əldə edilir) müqayisə edilə bilən 1-ci düzəlişdə daxil edilmiş qiymətlərdən başqa daxilolmalar;
- *3-cü Səviyyə* – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir.

Bir aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçmək üçün istifadə edilən məlumatlar, ədalətli dəyər iyerarxiyasının müxtəlif səviyyələrində təsnif edilə bilərsə, ədalətli dəyər iyerarxiyasının eyni dərəcəsi bütün ölçmə üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş kimi ədalətli dəyərin ölçülməsi bütünlükdə təsnif edilir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Mal-material ehtiyatlarının qiymətləndirilməsi

Mal-material ehtiyatları ən aşağı dəyər və ya mümkün xalis satış dəyəri ilə qiymətləndirilir. Cəmiyyət, köhnəlmiş və az istifadə edilən mal-material ehtiyatlarının qalıq dəyərini, lazım gəldikdə, mümkün olan xalis satış dəyərinə endirmək üçün ehtiyat ayırır. Bu cür ehtiyatların satışından əldə edilən faktiki dəyər xalis satış dəyərindən fərqli ola bilər; hər hansı bir fərq gələcək əməliyyat nəticələrinə əhəmiyyətli təsir göstərə bilər.

Əvəzləşdirilə bilən ƏDV

Hər hesabat tarixində Cəmiyyət mal və xidmətlərin satın alınması zamanı yaranan əvəzləşdirilə bilən ƏDV-ni qiymətləndirir. Cəmiyyət bu məbləğləri yalnız gələcəkdə ƏDV öhdəliyi və ya vergi orqanlarından toplama hesabına əldə edə bilər. ƏDV debitor borcunun əvəzləşdirilə biləcəyini qiymətləndirərkən, Cəmiyyət daxili vergi idarəsindən proqnozlaşdırılan ƏDV öhdəliyi, dövlət vergi orqanları ilə yazışmalar və tarixi bərpə təcrübəsi ilə bağlı məlumatları nəzərə alır.

ƏDV-nin əvəzləşdirilməsinin faktiki məbləği Cəmiyyətin təxminlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər və bu, əməliyyat nəticələrinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilər.

Cari vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyində müxtəlif şərtlər edilir və dəyişikliklər tez-tez baş verir. Cəmiyyətin əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq ediləcək səlahiyyətli vergi orqanının nümayəndələri tərəfindən edilmiş vergi qanunvericiliyində aid şərtlər rəhbərliyin fikirləri ilə uzlaşmaya bilər. Nəticədə, səlahiyyətli vergi orqanının nümayəndələri əməliyyatlara etiraz edə bilər və Cəmiyyətə əhəmiyyətli dərəcədə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər təyin edilə bilər.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivinin tanınması

Tanınmış təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivini vergiyə cəlb olunan gəlirdən gələcək çıxılmalar vasitəsilə əldə olunan mənfəət vergisi məbləğlərindən ibarətdir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeydə alınır. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivini müvafiq vergi faydasının realizasiya oluna biləcəyi zaman qeydə alınır. Bu, gələcəkdə bərpa edilməsi gözlənilən müvəqqəti fərqlərdən və çıxılmaların istifadə edilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb edilən mənfəətin mövcudluğundan asılıdır. Vergiyə cəlb olunan gələcək mənfəətin və gələcəkdə yaranması ehtimal edilən vergi faydası məbləğinin müəyyən edilməsi rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış ortamüddətli biznes planına və onun ekstrapolyasiya nəticələrinə əsaslanır. Biznes-plan rəhbərliyin şəraitə adekvat olan təxminlərinə əsaslanır.

İcarə öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi və aktivlərdən istifadə hüququ

16 sayılı MHBS-in tətbiqi aktivlər və icarə öhdəliklərindən istifadə hüququna dair mülahizələr aparmağı tələb edir. İcarə müddətini təyin edərkən, Cəmiyyət yeniləmə seçimlərini həyata keçirmək üçün iqtisadi stimulyaradan bütün amilləri və halları (və ya ləğv etmə seçimlərini etməməyi) nəzərə alır. Müqavilənin icarə elementlərinə malik olub-olmadığını qiymətləndirmək də mühakimə tələb edir. İcarə öhdəliklərini hesablamaq məqsədilə istifadə olunan müvafiq diskont dərəcəsini müəyyənləşdirmək üçün təxminlərin edilməsi tələb olunur.

Fasiləsizlik prinsipi

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarını fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinə əsasən hazırlamışdır. Belə bir mülahizə irəli sürərkən rəhbərlik Cəmiyyətin strateji mahiyyətini, cari planlarını, əməliyyat fəaliyyətindən yaranan müsbət nağd pul axınlarını və maliyyə resurslarından istifadəni nəzərə almış, həmçinin makroiqtisadi dəyişikliklərin Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsirini təhlil etmişdir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

4. YENİ VƏ YA YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR ŞƏRHLƏRİN TƏTBİQİ

Cari ildə Cəmiyyət Beynəlxalq Mühəsibat Uçotu Standartları Şurası (MUBSS) və MUBSS-un Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhəri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış hesabat dövrlərinə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərhəri qəbul etmişdir.

Beynəlxalq Mühəsibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSS), Banklararası təklif olunan faiz həddi (“IBOR”) üzrə aparılan islahatların maliyyə hesabatlılığı üzrə yarana biləcək potensial təsirinə cavab olaraq, “**Baza Faiz Dərəcəsi İslahatı**”nı (9 sayılı MHBS, 39 sayılı BMUS və 7 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəlişləri) dərc etmişdir. İslahatlar hedcinq edilmiş maddənin və ya hedcinq alətinin göstəricilərinə əsaslanan pul axınlarının vaxtı və/və ya məbləği ilə bağlı qeyri-müəyyənliyə səbəb olarsa, hedcinq əlaqəsi təsirə məruz qalır. Bu düzəlişlərin heç bir faiz dərəcəsi hedcinq əlaqəsi olmadığı üçün Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına təsiri yoxdur.

3 sayılı MHBS Müəssisələrin Birləşməsi. “Müəssisə” tərifinə edilən Düzəliş – Düzəlişlər şirkətlərə əldə edilmiş aktivlərin müəssisə və ya aktivlər qrupu olduğunu müəyyənləşdirməyə kömək edəcək.

Edilmiş düzəliş biznes xidmətlərinin nəticələrinin müştəriləri məhsul və xidmətlər ilə təmin etmək olduğunu vurğulayır. Halbuki əvvəlki anlayışa əsasən, biznes anlayışı dividend şəklində, daha aşağı xərclərə və ya investora və digərlərinə iqtisadi mənfəət təmin etmək məqsədi daşıyırdı.

Alınan aktivin müəssisə və ya aktivlər qrupu olduğunu fərqləndirmək vacibdir, çünki, alıcı qudvili yalnız biznes alarkən tanıyır. Dəyişikliklərə əsasən, “biznes”in yeni tərifi müştərilərə məhsul və ya xidmətlərin göstərilməsi, investisiya gəlirinin yaranması (məsələn, dividendlər və faizlər) və ya adi fəaliyyətdən digər gəlirlər yaranmasının ayrılmaz tərkib hissəsidir.

“Əhəmiyyətlilik” anlayışının yeni tərifi – MUBSS şirkətlərin əhəmiyyətliliklə bağlı qərarları daha asan verməsi üçün əhəmiyyətlilik prinsipinə düzəlişlər dərc etmişdir. Yeni dəyişikliklər 1 sayılı BMUS “Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı” və 8 sayılı BMUS “Mühəsibat Uçotu Qaydaları, Uçot Ehtimallarındaki Dəyişikliklər və Xətalər”a şamil edilir.

Dəyişikliklər əhəmiyyətliliyin tərifini və bu günə qədər MHBS-in digər standartlarında göstərilmiş olan əhəmiyyətlilik prinsiplərinin tətbiqi ilə bağlı təlimatları da hesabat hazırlayanlar üçün aydınlaşdırır. Yeni tərifə əsasən, məlumat o zaman əhəmiyyətli sayılır ki, onun gizlədilməsi, təhrif edilməsi və ya dəyişdirilməsinin maliyyə hesabatlarını ümumi məqsədlər üçün istifadə edən əsas tərəflərin qərarlarına təsir etməsi ehtimal edilir və bu məlumat hesabat hazırlayan konkret müəssisə üzrə maliyyə məlumatı xarakterinə malikdir.

15 may 2020-ci ildə BMUSS tərəfindən “COVID-19 ilə əlaqəli İcarə Güzəştləri”nə (16 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəliş) icarəçilərin COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub-olmadığının qiymətləndirilməsinə dair güzəşt ilə təmin edilməsi düzəlişi edilmişdir.

COVID-19 ilə əlaqəli İcarə Güzəştləri üzrə dəyişikliklər (16 sayılı MHBS-ə edilmiş düzəliş) 16 sayılı MHBS-ə aşağıdakı düzəlişləri etmişdir:

- icarəçilərin COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub-olmadığının qiymətləndirilməsinə dair güzəşt ilə təmin edilməsi;
- güzəşt tətbiq edən icarəçilərdən, icarə modifikasiyası olmadığı kimi, COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştlərini hesaba vermələrini tələb etmək;
- güzəşt tətbiq edən icarəçilərdən bu faktı açıqlamalarını tələb etmək; və
- icarəçilərdən 8 sayılı BMUS-a uyğun olaraq güzəşt tədbirlərini retrospektiv şəkildə tətbiq etmələrini tələb etmək, lakin əvvəlki dövr rəqəmlərini yenidən təkrar etmələrini tələb etməmək.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Mənatı ilə)

Dəyişikliklər 1 iyun 2020-ci il tarixindən etibarən qüvvədədir. Erkən tətbiqinə icazə verilir. Bu standartın qəbul edilməsi maliyyə hesabatlarına hər hansı bir formada təsir etməmişdir.

Əksi qeyd olunmadığı təqdirdə, yeni standartların Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərəcəyi gözlənilir.

5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi tarixində Cəmiyyət tərəfindən, qüvvəyə minmə tarixindən əvvəl qəbul edilmiş standart və şərhərdən əlavə, aşağıda göstərilən standart və şərhərdərc edilmiş, lakin qüvvəyə minməmişdir.

17 sayılı MHBS “Sığorta müqavilələri” 2017-ci ilin may ayında dərc olunmuşdur və 4 sayılı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə, buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilələrinə 17 sayılı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni tətbiq etməlidir.

17 sayılı MHBS, 1 yanvar 2023-cü il tarixində və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. 15 sayılı MHBS “Müştərilərlə Müqavilələrdən Əldə Edilən Gəlir” və 9 sayılı MHBS “Maliyyə Alətləri” standartları ilə birlikdə tətbiq olunduqda erkən tətbiqinə icazə verilir.

Öhdəliklərin təsnifatına aydınlıq gətirilməsi ilə bağlı 1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər – 2020-ci il yanvar ayında BMUSSŞ “Cari və Uzunmüddətli olmaqla, Öhdəliklərin Təsnifatını (1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər)” dərc etmişdir. Düzəlişlər, öhdəliklərin 1 sayılı BMUS-a əsasən, hesabat tarixinə müqavilə razılaşmaları üzrə təsnifatına daha ümumi yanaşma təklif edir. Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli olmaqla təsnifatı üzrə düzəlişlər (1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər) aktiv, öhdəlik üzrə gəlirlərin və ya xərclərin tanınma müddətinə və ya məbləğinə, eləcə də bu anlayışlar üzrə müəssisənin təqdim etdiyi açıqlamalara deyil, yalnız öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı təqdimatına təsir edir.

Düzəlişlər 1 yanvar 2023-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq olunmalıdır. Düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

Maliyyə Uçotunun Konseptual Əsaslarına İstinad – 3 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəliş – 2020-ci ilin may ayında BMUSSŞ tərəfindən 3 sayılı MHBS “Müəssisələrin birləşməsi” standartına düzəliş dərc edilmişdir. Düzəliş 2018-ci ilin mart ayında dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlılığının Konseptual Əsaslarına istinad ilə birlikdə, bu düzəlişin tələblərini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmədən, 1989-cu ildə dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdimatın Əsaslarına edilən istinadın əvəz olunmasını nəzərdə tutur. Şura eyni zamanda, 37 sayılı BMUS və ya 21 sayılı BMHŞK “Təminatlar” çərçivəsində, ayrı olaraq yaranırsa, borclar və şərti öhdəliklər üçün yaranan potensial ‘2 gün’ mənfəət və ya zərərlərdən yayınmaq üçün 3 sayılı MHBS-in tanınma prinsipinə istisna da əlavə etmişdir. Eyni zamanda, Şura Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim Olunması Əsaslarına istinadın əvəz edilməsindən təsirlənməyəcək şərti aktivlər üçün 3 sayılı MHBS-in mövcud təlimatına dair izahlar verməyi qərarlaşdırdı. Dəyişikliklər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və perspektivli şəkildə tətbiq olunur.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar – 16 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər. 2020-ci ilin may ayında, BMUSŞ müəssisələrin əmlak, tikili və avadanlıqların dəyərindən, rəhbərliyin nəzərdə tutduğu qaydada fəaliyyət göstərə bilməsi üçün həmin aktivləri lazımi yerə və şəraitə çatdırarkən istehsal olunan aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri çıxmağı qadağan edən “Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar – Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar” düzəlişini dərc etmişdir. Bunun əvəzinə, müəssisə bu cür aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri və bu aktivlərin istehsal xərclərini mənfəət və zərər hesabında tanıyır. Dəyişiklik 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və müəssisənin düzəlişi ilk dəfə tətbiq etdiyi zaman təqdim olunan ən erkən dövrün başlanğıcında və ya ondan sonra istifadəyə verilə bilən əmlak, tikili və avadanlıqlara retrospektiv şəkildə tətbiq edilməlidir.

Ağır Şərtli Müqavilələr – Müqavilənin Yerinə Yetirilməsinə dair Xərclər – 37 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər. 2020-ci ilin may ayında, BMUSŞ, 37 sayılı BMUS-a müqavilənin ağır şərtli və ya zərər yaradan olduğunu qiymətləndirərkən müəssisənin hansı xərcləri nəzərə alması barədə düzəlişlər etmişdir. Düzəlişlər “birbaşa əlaqəli xərc yanaşması”nı tətbiq edir. Mal və ya xidmətləri təmin etmək üçün birbaşa müqaviləyə aid olan xərclərə həm artan xərclər, həm də müqavilə fəaliyyətləri ilə birbaşa əlaqəli xərclərin bölüşdürülməsi daxildir. Ümumi və inzibati xərclər birbaşa müqavilə ilə əlaqəli deyil və müqavilə üzrə qarşı tərəf üçün açıq şəkildə ödənilməli olmadıqca istisna olunur. Düzəlişlər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir.

1 sayılı MHBS “**Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlılığı Standartlarının İlk dəfə Tətbiqi**” – **ilk tətbiq edən törəmə olaraq.** BMUSŞ 2018-2020-ci il üzrə illik təkmilləşdirmələr çərçivəsində 1 sayılı MHBS-də “Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının ilk dəfə qəbul edilməsi”ndə dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik ana müəssisənin MHBS-ə keçid tarixinə əsasən, ana müəssisə tərəfindən bildirilən məbləğlərdən istifadə etməklə, məcmu çevirmələr üzrə fərqlərini ölçmək üçün 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən bir törəmə müəssisəyə icazə verir. Bu düzəliş 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən bir asılı və ya birgə müəssisəyə də tətbiq edilir. Dəyişiklik 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir.

9 sayılı MHBS Maliyyə Alətləri - Maliyyə öhdəliklərinin silinməsi üzrə “10 faiz” dəyərində test üzrə iştirak haqqı. MHBS standartları prosesinə 2018-2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, BMUSŞ 9 sayılı MHBS-ə düzəliş etmişdir. Düzəliş bir müəssisənin yeni və ya dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyinin şərtlərinin ilkin maliyyə öhdəliyinin şərtlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub olmadığını qiymətləndirərkən əlavə etdiyi haqları aydınlaşdırır. Bu rüsumlara yalnız borcalan və ya borcverən tərəfindən başqasının adından ödədiyi və ya aldığı haqlar daxil olmaqla borcalanla borc verən arasında ödənilən və ya alınan ödənişlər daxildir. Müəssisə düzəlişi müəssisənin ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya ondan sonra dəyişdirilmiş və ya mübadilə edilmiş maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edir. Düzəliş 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Cəmiyyət müəssisənin bu düzəlişin ilk tətbiq olunduğu illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya ondan sonra dəyişdirilən və ya mübadilə edilən maliyyə öhdəliklərinə düzəlişləri tətbiq edəcəkdir.

“41 sayılı BMUS Kənd Təsərrüfatı” – Ədalətli dəyər ölçmələrində vergi. MHBS standartları prosesinə 2018-2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, BMUSŞ 41 sayılı BMUS Kənd Təsərrüfatı Standartına dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik 41 sayılı BMUS-un 22-ci bəndində müəssisələrin, 41 sayılı BMUS çərçivəsində aktivlərin ədalətli dəyərini ölçərkən vergitutma üçün pul axınlarını istisna etməsi tələbini aradan qaldırır. Müəssisə düzəlişləri 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan ilk illik hesabat dövrünün başlanğıcında və ya bu tarixdən sonra ədalətli dəyər ölçmələrinə perspektivli şəkildə tətbiq edir. Düzəlişin erkən tətbiqinə icazə verilir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

10 sayılı MHBS “Konsolidə Edilmiş Maliyyə Hesabatları” və 28 sayılı BMUS (düzəlişlər): “İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi”–10 sayılı MHBS və 28 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə konsolidasiya edilən əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabətində əlaqəsi olmayan investora həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərti ilə tanınmasını tələb edir. Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə konsolidasiya edilən assosiasiya və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərlə yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır.

Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi hələ ki, MUBSS tərəfindən müəyyən edilməmişdir; lakin düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

Başqa bir açıqlama verilmədiyi təqdirdə, yeni standartların Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərəcəyi gözlənilir.

6. YENİDƏN TƏSNİFAT

Cari il üzrə təqdimatın daha düzgün edilməsi məqsədilə Cəmiyyət əvvəlki ilin maliyyə hesabatlarına və digər qeydlərə müəyyən yenidən təsnifatlar etmişdir.

7. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ BAĞLI ƏMƏLIYYATLAR VƏ QALIQLAR

Əlaqəli tərəflər 24 sayılı BMUS “Əlaqəli Tərəflərlə bağlı Qeydlər” standartında müəyyən edilir. Tərəflər, ümumiyyətlə, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etdikdə, ümumi nəzarəti altında olduqda və ya maliyyə və əməliyyat qərarlarının qəbulunda digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərdikdə və ya birgə nəzarət olduqda əlaqəli tərəf hesab olunur. Hər bir əlaqəli tərəf ilə bağlı münasibətləri nəzərdən keçirərkən əsas diqqət sadəcə hüquqi formaya deyil, əsasən bu münasibətlərin məzmununa yönəldilir. Cəmiyyətin birbaşa ana və son nəzarət tərəfi Azərbaycan Hökumətidir.

Hər bir əlaqəli tərəf ilə bağlı münasibətləri nəzərdən keçirərkən əsas diqqət sadəcə hüquqi formaya deyil, əsasən bu münasibətlərin məzmununa yönəldilir.

Əsas idarəedici heyətə ödənişlər

Cəmiyyətin əsas idarəedici heyətinə baş direktor, baş direktorun müavinləri və maliyyə meneceri daxildir. Əsas idarəedici heyətin üzvləri təsdiqlənmiş əmək haqqı cədvəlinə uyğun olaraq əmək haqqı və mükafatlar almaq hüququna malikdirlər. 2020-ci il ərzində əsas idarəedici heyətə ödənişlər 413,219 AZN təşkil etmişdir (2019: 155,321 AZN).

31 dekabr 2020-ci il tarixində əlaqəli tərəflərlə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Ümumi nəzarət altında olan qurumlar
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlərin ümumi məbləği	786,088
EOKZ	(19,449)
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	350,604
Müştəri hesabları	29,406,673

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə əlaqəli tərəflərlə olan gəlir və xərc maddələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Ümumi nəzarət altında olan qurumlar
Göstərilən xidmətlər üzrə gəlir	1,539,936
Material və istehlak materiallarının satın alınması	1,155,360

31 dekabr 2019-cu il tarixində əlaqəli tərəflərlə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Ümumi nəzarət altında olan qurumlar
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlərin ümumi məbləği	1,382,481
EOKZ	(19,449)
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	535,332
Müştəri hesabları	45,565,223

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə əlaqəli tərəflərlə olan gəlir və xərc maddələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Ümumi nəzarət altında olan qurumlar
Göstərilən xidmətlər üzrə gəlir	1,443,721
Material və istehlak materiallarının satın alınması	656,603

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

8. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR

Əmlak, tikili və avadanlıqların qalıq dəyərindəki hərəkətlər aşağıdakı kimidir:

	Binalar və avadanlıqlar	Kompüter və avadanlıqlar	Mebel və qurğular	Nəqliyyat vasitələri	Digər	Davam edən tikililər	Cəmi
İlkin dəyər							
1 yanvar 2019-cu il	57,784,610	17,189,535	7,687,433	6,951,173	115,031	804,492	90,532,274
Əlavələr	324,344	1,373,549	231,753	187,000	102,970	-	2,219,616
Daxili köçürmələr	1,168	-	-	-	-	(1,168)	-
Silinmələr	(80)	(393,303)	(191,162)	-	(16,148)	-	(600,693)
31 dekabr 2019-cu il	58,110,042	18,169,781	7,728,024	7,138,173	201,853	803,324	92,151,197
Əlavələr	82,322	463,525	118,316	97,902	4,220	-	766,285
Daxili köçürmələr	803,324	-	-	-	-	(803,324)	-
Silinmələr	(6,363)	(123,754)	(40,262)	(20,829)	(33,002)	-	(224,210)
31 dekabr 2020-ci il	58,989,325	18,509,552	7,806,078	7,215,246	173,071	-	92,693,272
Hesablanmış amortizasiya							
1 yanvar 2019-cu il	(17,777,821)	(10,714,025)	(5,430,992)	(4,096,983)	(88,279)	-	(38,108,100)
İl üzrə tutulmalar	(3,034,173)	(1,700,630)	(644,548)	(702,814)	(73,960)	-	(6,156,125)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş	80	352,538	191,162	-	16,148	-	559,928
31 dekabr 2019-cu il	(20,811,914)	(12,062,117)	(5,884,378)	(4,799,797)	(146,091)	-	(43,704,297)
İl üzrə tutulmalar	(2,631,631)	(1,477,698)	(468,411)	(529,715)	(16,211)	-	(5,123,666)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş	6,363	123,754	40,262	20,829	33,002	-	224,210
31 dekabr 2020-ci il	(23,437,182)	(13,416,061)	(6,312,527)	(5,308,683)	(129,300)	-	(48,603,753)
Xalis qalıq dəyəri							
31 dekabr 2020-ci il	35,552,143	5,093,491	1,493,551	1,906,563	43,771	-	44,089,519
31 dekabr 2019-cu il	37,298,128	6,107,664	1,843,646	2,338,376	55,762	803,324	48,446,900

Baş a çatdırılmamış tikililər Azərbaycan Respublikasının bir neçə şəhərində poçt şöbələrinin inzibati binalarının tikintisinə çəkilməmiş xərcləri əks etdirir. Tikinti işləri tamamlandıqdan sonra həmin aktivlər “binalar və avadanlıqlar” kateqoriyasına köçürülür.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

9. AKTİVLƏRDƏN İSTİFADƏ HÜQUQU

Cəmiyyət müxtəlif əmlak sahələri icarəyə götürür. İcarə müqavilələri adətən 3 il müddətinə bağlanır. 31 dekabr 2018-ci il tarixinə qədər əsas vəsaitlərin icarəsi əməliyyat icarəsi kimi təsnifləşdirilmişdir. 1 yanvar 2019-cu il tarixindən etibarən icarə müqavilələri icarəyə götürülmüş aktivin Cəmiyyətin istifadəsi üçün hazır olduğu tarixdən başlayaraq müvafiq öhdəliklə birlikdə istifadə hüquqlu aktivlər kimi tanınır.

	Binalar	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə qalıq dəyəri	799,869	799,869
Amortizasiya xərci	(266,623)	(266,623)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə qalıq dəyəri	533,246	533,246
Əlavələr	173,537	173,537
Amortizasiya xərci	(324,470)	(324,470)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq dəyəri	382,313	382,313

10. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

	Qeyri-maddi aktivlər
İlkin dəyər	
1 yanvar 2019-cu il	4,030,194
Əlavələr	49,184
Silinmələr	(212,564)
31 dekabr 2019-cu il	3,866,814
Əlavələr	17,000
Silinmələr	(9,111)
31 dekabr 2020-ci il	3,874,703
Hesablanmış amortizasiya	
1 yanvar 2019-cu il	(2,843,367)
Amortizasiya xərci	(349,567)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş	212,564
31 dekabr 2019-cu il	(2,980,370)
Amortizasiya xərci	(386,681)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş	9,111
31 dekabr 2020-ci il	(3,357,940)
Xalis qalıq dəyəri:	
31 dekabr 2020-ci il	516,763
31 dekabr 2019-cu il	886,444

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərində qeyri -maddi aktivlər əsasən “Colvir Banking System” adlı proqram sistemindən ibarət olmuşdur.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Azərbaycan Manatı ilə)

11. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR ÜZRƏ AVANS ÖDƏNİŞLƏRİ

Qısamüddətli aktivlər üzrə avans ödənişləri 31 dekabr 2020-ci il tarixinə əmlak və avadanlıqlar üzrə təchizatçılara verilmiş 740,350 AZN məbləğində avans ödənişlərini (2019: 537,707 AZN) təşkil edir.

12. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Cəmiyyət cari mənfəət vergisi ödəmələrini və vergi bazalarını Cəmiyyətin fəaliyyət göstərdiyi Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq aktiv və öhdəliklərdə dəyərləndirir və əks etdirir və bu hesablamalar MHBS-dən fərqlənir.

Bəzi xərclərin vergi bazasının hesablanması zamanı nəzərə alınmaması və bəzi gəlirlərin vergiyə tabe tutulmaması nəticəsində Cəmiyyətin daimi vergi fərqləri yaranır.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2020-ci il və 2019-cu il tarixlərinə olan müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif üsulların istifadə edilməsinə, eləcə də bəzi aktivlər üzrə vergi uçotunda olan qalıqların maliyyə hesabatlarında olan qalıqlara nisbətən fərqli olması nəticəsində yaranır.

Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi xüsusilə fərqli şərtlərə və dəyişikliklərə başlanğıc verə bilər. Bundan əlavə, vergi qanunvericiliyinə dair rəhbərliyin şərhli vergi orqanlarının şərhindən fərqlənə biləcəyi üçün, sövdələşmələrə vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər və nəticədə Cəmiyyətə maliyyə hesabatları üçün əhəmiyyətli olacaq əlavə vergilər, cəzalar və faizlər təyin oluna bilər.

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə yaranan müvəqqəti fərqlər aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər:		
Növbəti ilə keçirilən vergi zərərləri	5,654,716	-
Uzunmüddətli aktivlər üzrə avans ödənişləri	59,158	59,158
İcarə öhdəliyi	232,692	552,269
Qeyri-maddi aktivlər	577,109	509,539
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	4,635,379	4,147,119
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	124,552	124,552
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər	2,191,691	2,796,662
Mal-material ehtiyatları	123,908	69,774
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	13,599,205	8,259,073
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər:		
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	65,116	(227,870)
Aktivlərdən istifadə hüququ	(208,775)	(533,246)
Cəmi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər:	(143,659)	(761,116)
Xalis vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	13,455,546	7,497,957
Qanunla təyin edilmiş vergi dərəcəsi ilə təxirə salınmış vergi aktivləri (20%)	2,691,109	1,499,591
Qiyətləndirmə üzrə ehtiyat	(2,368,176)	(1,325,943)
Xalis təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	322,933	173,648

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərində başa çatmış il üzrə vergi mənfəəti/(xərcləri) ilə mühasibat (zərər)/mənfəəti arasındakı əlaqə belə izah olunur:

	31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə
Mənfəət vergisindən əvvəl (zərər)/gəlir	(7,895,966)	3,321,508
Qanunla təyin edilmiş vergi dərəcəsi	20%	20%
Qanunla təyin edilmiş vergi dərəcəsi ilə nəzəri mənfəət vergisi xərci	1,579,193	(664,302)
Daimi fərqlərin vergi təsiri	(387,675)	(287,137)
Qiymətləndirmə üzrə ehtiyatda dəyişiklik	(1,042,233)	-
Əvvəllər tanınmamış digər potensial təxirə salınmış vergi aktivlərinin istifadəsi	-	350,785
Məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim edilən cəmi mənfəət vergisi gəliri/(xərçi)	149,285	(600,654)

MHBS və qanunla təyin edilmiş vergi tənzimləmələri arasındakı fərqlər, maliyyə hesabatı məqsədləri üzrə aktivlərin və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə vergi bazaları arasında müvəqqəti fərqlərə səbəb olur.

	31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə
Cari mənfəət vergisi xərci	-	(600,654)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivində dəyişiklik	149,285	-
Mənfəət vergisi gəliri/(xərçi)	149,285	(600,654)

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivini		
İlin əvvəlinə	173,648	173,648
Mənfəət və zərər hesablarında göstərilən dövr üzrə təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivində dəyişiklik	149,285	-
İlin sonuna	322,933	173,648

13. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Nağd pul vəsaitləri	14,950,902	16,982,821
Yolda olan pul vəsaitləri	65,287	117,911
ATM-də olan pul vəsaitləri	5,609,588	5,152,138
Mərkəzi Bankdakı nağd pul qalıqları	70,479,514	21,112,423
Digər banklardakı müxbir hesablar	3,273,055	74,755,607
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	94,378,346	118,120,900

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərində kredit riskinin ödəmə qabiliyyəti dərəcələrinə əsasən pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə qalıqların kredit keyfiyyəti açıqlanır. Cəmiyyətin kredit riskinin təsnifatı sistemi 29 sayılı Qeyddə təsvir edilir:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Ən yüksək dərəcə	3,273,055	74,751,163
Yüksək dərəcə	70,479,514	21,116,867
Banklarda olan cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	73,752,569	95,868,030

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi məqsədilə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə qalıqlar I-ci Mərhələyə aid edilmişdir. Bu qalıqlar üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin məbləği əhəmiyyətli olmadığına görə Cəmiyyət pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə kredit zərərləri üçün ehtiyat yaratmamışdır. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi yanaşması 29 sayılı Qeyddə göstərilir.

14. DEBİTOR BORCLARI VƏ DİGƏR ALINACAQ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Debitor borcları	9,078,026	14,129,296
Hesablaşma üzrə vəsaitlər	2,198,540	550,427
Digər maliyyə borcları	51,495	101,059
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri ehtiyatı	(1,629,145)	(1,633,462)
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər üzrə cəmi maliyyə aktivləri, xalis	9,698,916	13,147,320
Digər borclar	1,281,032	1,149,306
Avans ödənişləri	169,950	206,665
Millikart ilə hesablaşmalar	110,987	101,736
Əvəzləşdirilə bilən ƏDV	1,175,188	1,177,343
Cəmi debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər, xalis	12,436,073	15,782,370

31 dekabr 2020-ci il tarixinə EOKZ ehtiyatları çıxılmaqla, 8,732 min AZN məbləğində debitor borcları xarici valyutada ifadə edilmişdir (2019: 7,556 min AZN).

Əvəzləşdirilə bilən ƏDV balans tarixinə ödənilməyən alışlar üzrə hesablanır. Əvəzləşdirilə bilən ƏDV xidmətlərin dəyəri ödənildikdən sonra satışdan yaranan ƏDV öhdəliyi ilə əvəzləşdirilir.

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün 9 sayılı MHBS-də nəzərdə tutulan sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq edir. Bu yanaşma bütün ticarət debitor borcları üçün bütöv müddət üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri ehtiyatını nəzərdə tutur.

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər kredit riskinin ümumi xüsusiyyətlərinə və vaxtı keçmiş günlərin sayına əsasən qruplaşdırılmışdır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin səviyyəsi müvafiq olaraq 31 dekabr 2020-ci il tarixinə qədər 36 ay ərzində həyata keçirilən satışlar üzrə ödəniş cədvəllərinə və bu dövr ərzində yaranmış əvvəlki dövrün kredit zərərlərinə əsaslanır.

Müştərilərin müqavilə üzrə öhdəliklərinin qısamüddətli olması və düzəlişlərin təsirinin əhəmiyyətsiz olmasına görə Cəmiyyət makroiqtisadi amillərə dair mövcud və gələcək məlumatlara əsasən əvvəlki dövrlər üzrə kredit zərərlərinin səviyyəsinə düzəliş etməmişdir.

Dəbitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər üzrə zərər üçün ehtiyat aşağıdakı ehtiyat cədvəlinə uyğun olaraq müəyyən edilir. Ehtiyat cədvəli aktivin gecikdirildiyi günlərin sayına əsaslanır:

Ümumi dəyərin %-i nisbətində (Azərbaycan manatı ilə)	31 dekabr 2020-ci il			31 dekabr 2019-cu il		
	Ümumi qalıq dəyəri	Ömürlük EOKZ	Xalis qalıq dəyəri	Ümumi qalıq dəyəri	Ömürlük EOKZ	Xalis qalıq dəyəri
Debitor borcları						
Cari	9,125,135	(156,205)	8,968,930	11,764,241	(122,864)	11,641,377
30 gündən az gecikmiş	296,519	(96,036)	200,483	199,549	(30,941)	168,608
30-90 gün gecikdirilmiş	499,280	(102,355)	396,925	700,182	(113,697)	586,485
91-180 gün gecikdirilmiş	90,939	(59,110)	31,829	451,766	(150,420)	301,346
181-360 gün gecikdirilmiş	140,724	(91,470)	49,254	557,575	(209,130)	348,445
360 gündən çox gecikdirilmiş	1,123,969	(1,123,969)	-	1,006,410	(1,006,410)	-
Cəmi	11,276,566	(1,629,145)	9,647,421	14,679,723	(1,633,462)	13,046,261

Hesabat dövrünün əvvəli və sonu arasındakı müddətdə sadələşdirilmiş EOKZ modelinə əsasən debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər üzrə kredit zərərləri üçün ehtiyatda dəyişikliklər aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
I yanvar tarixinə debitor borcları üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üçün ehtiyat	(1,633,462)	(1,442,222)
İl ərzində mənfəət və ya zərərdə tanınmış kredit zərəri ehtiyatında azalma/(artma)	4,317	(191,240)
İl üzrə mənfəət və ya zərərdə cəmi kredit zərəri ehtiyatı	4,317	(191,240)
31 dekabr tarixinə debitor borcları üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üçün ehtiyat	(1,629,145)	(1,633,462)

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Azərbaycan Manatı ilə)

15. MAL-MATERIAL EHTİYATLARI

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Satış üçün nəzərdə tutulan mallar	1,397,628	886,619
Materiallar və istehlak materialları	986,254	962,092
Cəmi mal-material ehtiyatları	2,383,882	1,848,711

16. BÖRC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Müddətli kreditlər	12,516,228	13,367,876
Cəmi börc alınmış vəsaitlər	12,516,228	13,367,876

Cəmiyyətin börc öhdəlikləri NRYTN vasitəsilə Beynəlxalq İnkişaf Assosiasiyasından illik 0.75% dərəcəsi ilə cəlb edilmiş və ödəmə müddəti 15 noyabr 2039-cu ildə başa çatan kreditlərdən ibarətdir. Börc öhdəlikləri ABŞ dolları ilə ifadə olunur. Bu börc öhdəlikləri üzrə hər hansı girov təminatı nəzərdə tutulmur. Börc öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərdə uçota alınır. Diskontlaşdırmanın təsiri əhəmiyyətli olmadığına görə börc öhdəliklərinin ədalətli dəyəri onların qalıq dəyərində bərabərdir.

Cəmiyyət xarici valyuta öhdəlikləri və ya faiz riskləri ilə bağlı hecinq uçotu aparmır.

Borcların cari və uzunmüddətli hissəsi aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Cari hissə	870,590	731,429
Uzunmüddətli hissə	11,645,638	12,636,447
Cəmi börc alınmış vəsaitlər	12,516,228	13,367,876

Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən yaranan öhdəliklərdə dəyişikliklər

Təqdim olunan hər bir dövr üzrə Cəmiyyətin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən yaranan öhdəliklərin təhlili və bu öhdəliklərdə dəyişikliklər aşağıdakı cədvəldə göstərilir. Bu öhdəliklər pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatda maliyyələşdirmə fəaliyyətinin tərkibində qeydə alınır:

	31 dekabr 2019-cu il tarixinə	Nağd dəyişiklikləri		Nağdsız dəyişikliklər		31 dekabr 2020-ci il tarixinə
		Ödənilmiş əsas məbləğ	Ödənil- miş faiz	Faiz xərci	Müddətli dəyişiklik	
Cari hissə	731,429	(851,648)	(11,365)	11,365	990,809	870,590
Uzunmüddətli hissə	12,636,447	-	-	-	(990,809)	11,645,638
Cəmi börc alınmış vəsaitlər	13,367,876	(851,648)	(11,365)	11,365	-	12,516,228

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azerbaycan Manatı ilə)

	31 dekabr 2018-ci il tarixinə	Nağd dəyişiklikləri		Nağdsız dəyişikliklər		31 dekabr 2019-cu il tarixinə
		Ödənilmiş əsas məbləğ	Ödənil- miş faiz	Faiz xərci	Müddətli dəyişiklik	
Cari hissə	731,428	(842,729)	(10,708)	10,708	842,730	731,429
Uzunmüddətli hissə	13,479,177	-	-	-	(842,730)	12,636,447
Cəmi borc alınmış vəsaitlər	14,210,605	(842,729)	(10,708)	10,708	-	13,367,876

17. İCARƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
İcarə öhdəlikləri (cari)	343,535	266,159
İcarə öhdəlikləri (uzunmüddətli)	62,695	286,110
Cəmi icarə öhdəlikləri	406,230	552,269

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə minimal icarə ödənişlərinin cari dəyəri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Minimal icarə ödənişi müddəti		
	1 il ərzində	1 ildən 5 ilə kimi	Cəmi
İcarə ödənişləri	363,904	67,234	431,138
Maliyyə tutulmaları	(20,369)	(4,539)	(24,908)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə xalis cari dəyər	343,535	62,695	406,230

	Minimal icarə ödənişi müddəti		
	1 il ərzində	1 ildən 5 ilə kimi	Cəmi
İcarə ödənişləri	297,475	297,475	594,950
Maliyyə tutulmaları	(31,316)	(11,365)	(42,681)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə xalis cari dəyər	266,159	286,110	552,269

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

İlin əvvəlinə və ilin sonuna olan icarə öhdəliklərinin məbləğlərinin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklərlə üzləşdirilməsi aşağıdakı kimi göstərilir:

	31 dekabr 2019-cu il tarixinə	Nağdsız dəyişikliklər			Nağd dəyişikliklər Ödənilmiş icarə öhdəliyi	31 dekabr 2020-ci il tarixinə
		Faiz xərçi	Əlavələr	Müddətli dəyişiklik		
Uzunmüddətli hissə	286,110	-	173,539	(396,954)	-	62,695
Cari hissə	266,159	44,326	-	396,954	(363,904)	343,535
	<u>552,269</u>	<u>44,326</u>	<u>173,539</u>	<u>-</u>	<u>(363,904)</u>	<u>406,230</u>

	1 yanvar 2019-cu il tarixinə	Nağdsız dəyişikliklər		Nağd dəyişikliklər Ödənilmiş icarə öhdəliyi	31 dekabr 2019-cu il tarixinə
		Faiz xərçi	Müddətli dəyişiklik		
Uzunmüddətli hissə	552,259	-	(266,149)	-	286,110
Cari hissə	247,610	49,870	266,149	(297,470)	266,159
	<u>799,869</u>	<u>49,870</u>	<u>-</u>	<u>(297,470)</u>	<u>552,269</u>

18. KREDİTOR BORCLARI VƏ DİGƏR ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Kreditor borcları	8,577,787	5,862,668
Kommunal xidmət təchizatçılarına ödəniləcək məbləğ	3,595,006	3,488,528
Hesablaşma üzrə vəsaitlər	9,018,670	6,654,935
Digər ödəniləcək vəsaitlər	311,267	256,336
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər üzrə cəmi maliyyə ödənişləri	21,502,730	16,262,467
Alınmış avanslar	201,749	184,161
Cəmi kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	21,704,479	16,446,628

19. MÜŞTƏRİ HESABLARI

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Dövlət və ictimai təşkilatlar		
Cari/hesablaşma hesabları	66,208,051	91,592,924
Digər hüquqi şəxslər		
Cari/hesablaşma hesabları	2,906,141	3,252,764
Fiziki şəxslər		
Cari/tələb hesabları	113,496	1,936,021
Cəmi müştəri hesabları	69,227,688	96,781,709

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

20. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

Cəmiyyətin qeydə alınmış nizamnamə kapitalı 31 dekabr 2020-ci il tarixinə 73,344,500 AZN (2019: 73,344,500 AZN) təşkil edir.

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə Cəmiyyətin mülkiyyət quruluşu aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti	100%	100%
Cəmi	100%	100%

21. KATEQORİYALAR ÜZRƏ GƏLİRİN TƏHLİLİ

Cəmiyyət, aşağıdakı əsas kateqoriyalar üzrə müəyyən zaman çərçivəsində mal və xidmətlərin təqdim olunmasından gəlir əldə edir:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Daxili satışdan əldə olunan gəlir	31,214,182	33,246,915
İxrac satışından əldə olunan gəlir	9,932,602	11,909,243
Müştərilərlə müqavilələrdən əldə olunan cəmi gəlir	41,146,784	45,156,158

Poçt xidmətləri və maliyyə xidmətləri üzrə gəlir və əsas məhsul və xidmət növləri üzrə digər xidmətlər aşağıdakılardır:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Beynəlxalq poçt mübadiləsi xidmətləri	7,290,026	8,292,360
Markalı zərflər üzrə möhürlərin satışı	3,586,417	4,600,754
Paketlər	1,633,117	1,263,660
Xüsusi rabitə və kuryer xidmətləri	1,223,842	1,179,356
Poçt markalarının satışı	1,196,387	1,337,614
Ekspres poçt xidmətləri	807,598	1,114,075
Gömrük rəsmiləşdirilməsi üzrə beynəlxalq poçt göndərişlərinin yerinə yetirilməsi haqqı	755,844	1,988,819
Teleqraf xidmətləri üzrə xidmət haqları	565,393	595,628
Markalı zərflərdə zərflərin satışı	424,512	631,806
Beynəlxalq kiçik paketlər	206,312	279,821
Qiymətli məktublar və zərflər	164,308	73,831
Kuryer xidmətləri	18,640	50,786
Poçt xidmətlərindən əldə edilən digər gəlirlər	471,469	366,231
Poçt xidmətləri üzrə əldə olunan digər gəlirlər	18,343,865	21,774,741

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Daxili pul köçürmələri haqqı	7,157,022	7,018,059
Xarici valyutanın çevrilməsi	2,618,866	2,222,989
Beynəlxalq pul köçürmələri üzrə ödənişlər	1,680,419	1,348,242
Plastik kartlarla edilən nağd əməliyyatlardan əldə edilən gəlir	1,021,012	1,008,743
Cari hesablara pul köçürmələri üzrə ödənişlər	433,566	463,282
Nağdsız valyuta mübadiləsi üzrə komissiya	425,705	264,785
Valyuta mübadiləsi üzrə komissiya	286,201	126,893
Plastik kartların satışı	200,709	185,170
Cari hesablardan nağd pul vəsaitlərinin çıxarışı haqqı	51,793	55,282
Cari hesabların açılışı üzrə haqlar	3,525	3,807
Çek kitabçasının satışı	2,742	3,238
Maliyyə xidmətləri üzrə əldə edilən digər gəlirlər	33,440	1,238,602
Maliyyə xidmətləri üzrə cəmi gəlir	13,915,000	13,939,092

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Kommunal xidmətlər üzrə komissiya (Qaz)	2,809,713	2,821,093
Kommunal xidmətlər üzrə komissiya (Elektrik)	2,158,942	2,503,347
Yerli telefon abunəliyi üzrə komissiya	986,411	1,341,081
Daxili İşlər Nazirliyinin büdcə ödənişlərinin toplanması	294,436	318,281
Dövlət Yol Polisi tərəfindən cərimələrin toplanması	262,461	307,566
Kommunal xidmət üzrə komissiya (Su)	241,094	271,069
Vergi ödənişlərinin qəbzi	211,882	280,399
Mətbuat satışı, abunəliyi və çatdırılması üzrə əldə olunan gəlir	202,512	201,547
Şəhərlərarası zənglər üzrə komissiya	200,154	102,640
DSMF ödənişlərinin alınması	182,007	221,267
Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən büdcə ödənişlərinin toplanması	161,026	272,844
Abunə haqqı	95,038	114,478
İcarə gəliri	65,578	73,456
Sığorta xidmətləri	25,714	50,924
Sair xidmətlər üzrə digər gəlirlər	990,951	562,333
Digər xidmətlər üzrə cəmi gəlirlər	8,887,919	9,442,325

22. ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	15,417,421	14,062,458
Daşınma və çatdırılma xərcləri	6,313,778	2,623,545
Materiallar və təchizatlar	1,509,797	1,451,855
Yanacaq xərcləri	831,825	805,529
Məlumat emalı xərcləri	578,332	733,937
Poçt markalarının satın alınması	551,176	656,603
Ödəniş kartlarının dəyəri	115,923	62,872
Digər	361,716	888,069
Cəmi əməliyyat xərcləri	25,679,968	21,284,868

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

23. ÜMUMİ VƏ İNZİBATI XƏRCLƏR

	31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	12,036,3	9,486,340
Peşəkar xidmətlər	1,116,389	1,150,889
Mühafizə xərcləri	982,882	824,811
Təmir və istismar xərcləri	822,595	921,160
Kommunal xərclər	666,754	757,940
Rabitə xərcləri	590,035	572,943
Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər	477,924	526,852
Bank komissiyaları	393,483	492,165
Üzvlük haqları	349,546	162,825
Ezamiyyə xərcləri	212,779	303,219
Stasionar xərclər	98,101	179,593
İcarə xərcləri	32,923	45,535
Digər	1,342,049	1,085,469
Cəmi ümumi və inzibati xərclər	19,121,805	16,509,741

24. DİGƏR GƏLİRLƏR

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Hökumət qrantı	1,395,000	2,433,250
Digər gəlirlər	233,484	596,873
Cəmi digər gəlirlər	1,628,484	3,030,123

25. MALİYYƏ XƏRCİ

	31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə
Borc alınmış vəsaitlər üzrə faiz xərcləri	11,365	10,708
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri	44,326	49,870
Cəmi maliyyə xərcləri	55,691	60,578

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

26. TƏƏHHÜDLƏR, ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ ƏMƏLİYYAT RİSKLƏRİ

Təəhhüdlər

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə Cəmiyyət tərəfindən heç bir maliyyə zəmanəti verilməmişdir. Eyni zamanda hesabat tarixinə Cəmiyyətin kapital xərcləri ilə bağlı öhdəlikləri olmamışdır.

Şərti öhdəliklər

Sığorta

Cəmiyyət öz əmlakı və əməliyyatları ilə əlaqədar bədbəxt hadisələrin baş verməsi nəticəsində mülki və ətraf mühitə ziyanın dəyməsi ilə əlaqədar bina və avadanlıqları, fəaliyyətin dayanması və ya üçüncü tərəf qarşısında öhdəliklərini tam sığortalamamışdır. Cəmiyyət adekvat sığorta təminatı əldə edəndə qədər müəyyən aktivlərə zərər dəyməsi və ya məhv edilməsinin əməliyyatlar və maliyyə vəziyyəti üzərində əhəmiyyətli dərəcədə əks təsirə malik olması riski öz aktuallığını saxlayır.

Məhkəmə prosesləri

Adi fəaliyyət gedişində vaxtaşırı olaraq Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülə bilər. Cəmiyyətin rəhbərliyi öz təxminlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialar ilə bağlı əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq 31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə hazırkı maliyyə hesabatlarında bu iddialarla bağlı ehtiyat yaradılmamışdır.

Şərti vergi öhdəlikləri

Azərbaycan Respublikasının vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Cəmiyyətin əməliyyatları və fəaliyyəti ilə bağlı belə qanunvericiliyə dair rəhbərliyin mövqeyinə müvafiq vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər. Bunun nəticəsində Cəmiyyətə qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər. 31 dekabr 2001-ci il tarixində tamamlanan maliyyə ilindən başlayaraq vergi yoxlamaları yoxlamanın keçirildiyi il də daxil olmaqla, vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyətini əhatə edə bilər. Müəyyən hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Cəmiyyətin rəhbərliyi hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərhli düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrük qanunvericiliyi ilə bağlı Cəmiyyətin mövqeləri dəyişilməyəcəkdir. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2020-ci il tarixinə mümkün vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat qeydə alınmamışdır (31 dekabr 2019: mümkün vergi öhdəlikləri üzrə ehtiyat qeydə alınmamışdır).

Cəmiyyətin fəaliyyət mühiti

Cəmiyyət fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir. 2020-ci ilin birinci yarısı ərzində əməliyyat və iqtisadi mühitdə Cəmiyyətin iş fəaliyyətinə təsir göstərən bir sıra əhəmiyyətli dəyişikliklər baş vermişdir.

2020-ci ilin mart ayında yeni tip koronavirus Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) tərəfindən pandemiya olaraq elan edilmişdir. Bir çox ölkələrdə səyahətlərə və fərdi şəxslərin hərəkətinə məhdudiyətlər qoyulmuş, ikinci dərəcəli iş yerlərinin bağlanması üzrə əhəmiyyətli məhdudiyətlər tətbiq edilmiş və ya pandemiya nəticəsində bir sıra iş yerləri bağlanmışdır. Bu, Azərbaycan Respublikası ilə ticarət əlaqələri olan, iqtisadi cəhətdən güclü ölkələrin hamısında olmasa da, bir çoxunda ÜDM-də əhəmiyyətli dərəcədə azalmalara səbəb olmuşdur. 2020-ci ilin birinci yarısında yayılan koronavirus pandemiyası (COVID-19) global iqtisadiyyata mənfi təsir göstərmişdir. 2020-ci ilin iyun ayından başlayaraq, Azərbaycan Respublikası da daxil olmaqla, bir çox ölkələrdə pandemiya əlamətlərində yaxşılaşma müşayiət olunmuş və sonradan müəyyən məhdudiyətlər ləğv edilmişdir. Nəticədə global maliyyə və əmtəə bazarlarında bərpa müşahidə olunmuşdur. Lakin sonradan Azərbaycan Respublikasında qeydə alınmış yoluxma sayı xeyli artmış və hökumət tərəfindən 2020-ci il dekabr ayının ortalarından etibarən yeni məhdudiyətlər tətbiq edilmişdir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Ölkədə COVID-19 ilə mübarizə üçün aparılan məhdudlaşdırıcı tədbirlər iqtisadi aktivliyin və məcmu xərc səviyyəsinin əhəmiyyətli dərəcədə azalmasına səbəb olmuşdur. İqtisadiyyatın otel, nəqliyyat, səyahət, əyləncə və beynəlxalq ticarətdə görülən bir çox digər seqmentləri də bu tədbirlərdən ağır zərba almışdır.

Pandemiya mühitində neft istehlakında nəzərə çarpacaq dərəcədə azalma olduğu üçün neft qiymətləri əhəmiyyətli dərəcədə azalmış, lakin 2020-ci ilin ikinci rübündə sabit artım müşahidə olunmuşdur. Hökumət pandemiyanın səbəb olduğu iqtisadi yavaşlamayı kompensasiya etmək üçün il ərzində subsidiyalaşdırılmış borc alətləri, işsiz şəxslərə ödənişlər və sahibkarlara digər subsidiyalar şəklində dəstək paketləri təqdim etmişdir.

Azərbaycan hökuməti iqtisadi islahatları və ölkənin hüquqi, vergi və qanunvericilik çərçivəsində inkişafını davam etdirir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək davamlı inkişafı, əsasən bu islahatlardan və sektordakı tərəqqidən, eləcə də hökumət tərəfindən iqtisadi, maliyyə və pul siyasəti üzrə həyata keçirilmiş tədbirlərdən və Azərbaycan manatı ilə xam neftin sabit qiymətlərindən asılıdır. Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatının xüsusilə neft və qaz qiymətlərinə qarşı həssas olmasına baxmayaraq, son illərdə Azərbaycan Respublikası hökuməti daha balanslı iqtisadiyyata keçidi sürətləndirmək və neft-qaz sektorundan asılılığı azaltmaq üçün böyük iqtisadi və sosial islahatlara başlamışdır. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına görə, 2020-ci il ərzində Azərbaycanda ÜDM 42.6 milyard ABŞ dolları olmuşdur. Uzunmüddətli perspektivdə, ekonometrik modellərimizə görə, 2021-ci ildə Azərbaycan ÜDM-nin 50 milyard ABŞ dolları və 2022-ci ildə 51 milyard ABŞ dolları səviyyəsində olacağı proqnozlaşdırılır.

Hökumət Azərbaycan manatının sabitliyi ilə əlaqədar olaraq pul siyasətini davam etdirmiş və Azərbaycan manatını sabitləşdirən xarici valyuta ehtiyatlarını ayırmışdır. Bu siyasət 2020-ci ildə makroiqtisadi sabitliyin qorunması məqsədi ilə davam etdirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı il ərzində yenidən maliyyələşdirmə dərəcəsini bir neçə dəfə dəyişdirmiş və bu dərəcə sabit azalmaqla 7.25% - 6.25% arasında dəyişmişdir.

Cəmiyyətin rəhbərliyi makroiqtisadi mühitdəki dəyişiklikləri izləyir və yaxın gələcəkdə Cəmiyyətin fəaliyyətinin dayanıqlığını və inkişafını dəstəkləmək üçün zəruri hesab etdiyi tədbirləri görür.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. Fitch və S&P Azərbaycan Respublikasının reytingini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. Moody’s Investors Service, ölkə üçün “Ba2” kredit reytingini təyin etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı əsasən hökumətin vergi, hüquq, tənzimləyici və siyasi islahatlarla birlikdə həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul tədbirlərinin səmərəliliyindən asılıdır. Rəhbərlik Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsir göstərəcək iqtisadi mühitdəki bütün islahatları və nəticədə onların maliyyə vəziyyətinə necə təsir göstərə biləcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil. Rəhbərlik hazırda müxtəlif neft qiymətləri üzrə həssaslıq təhlili həyata keçirir və biznesin davamlılığını təmin etmək üçün müvafiq tədbirlər planı hazırlayır.

2020-ci ilin sentyabr ayında Qarabağ bölgəsində (cənub qərbdə yerləşən və beynəlxalq səviyyədə Azərbaycan Respublikasının bir hissəsi kimi tanınan ərazi) həll olunmamış münaqişənin yenidən alovlanması, Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan silahlı qüvvələri arasında işğal olunmuş ərazilərdə toqquşmalarla nəticələnmişdir. Buna cavab olaraq hər iki ölkə komendant saati tətbiq etmiş və hərbi səfərbərlik elan etmişdir. Hərbi əməliyyatların əsasən Azərbaycan Respublikasının qərb bölgəsində aparılmasına baxmayaraq, Azərbaycan Respublikasının bütün ərazilərini əhatə edən komendant saati, paytaxt Bakı da daxil olmaqla, digər regionlardakı iş yerlərinə də müəyyən qədər öz təsirini göstərmişdir. Qarabağ münaqişəsi zonasında atəşkəsə və döyüşlərin dayandırılmasına 10 noyabr 2020-ci il tarixində tam olaraq nail olunmuşdur. Dövlətin azad edilmiş bölgələrdə iştirakının makroiqtisadi təsirlərinin səviyyəsini hesabat tarixinə tam olaraq müəyyən etmək mümkün deyil.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Yuxarıda qeyd edilən hadisələr və mövcud vəziyyət, şirkətlərin əvvəllər üzləşmədiyi risk səviyyəsi və qeyri-müəyyənlik yaratmışdır. Yuxarıda göstərilən hadisələr 31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il və sonrakı dövrdə Cəmiyyətin maliyyə nəticələrinə ciddi təsir göstərmişdir.

27. KAPİTALIN İDARƏ OLUNMASI

Kapitalın idarə edilməsində Cəmiyyətin məqsədi ARMB-nin müəyyən etdiyi kapital tələblərinə riayət etmək və Cəmiyyətin fəaliyyətinin fasiləsizliyini və maliyyə sabitliyini qoruyub saxlamaqdır. “Poçt haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən, Cəmiyyət ARMB-nin müəyyən etdiyi kapital normativinə (20,000,000 AZN) riayət etməlidir.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Cəmiyyət ARMB-nin müəyyən etdiyi minimal kapital normativi ilə bağlı tələblərə riayət etmişdir.

28. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRMƏ KATEQORİYALARI ÜZRƏ TƏQDİM EDİLMƏSİ

9 sayılı MHBS “Maliyyə alətləri” standartına uyğun olaraq, maliyyə aktivləri aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirilir:

- (a) MZVƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə aktivləri;
- (b) DMGVƏD kateqoriyasında ölçülən borc alətləri;
- (c) DMGVƏD kateqoriyasında ölçülən kapital alətləri; və
- (d) amortizasiya olunmuş dəyərlə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri.

MZVƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə aktivləri iki alt-kateqoriyaya bölünür:

- (i) MZVƏD kateqoriyasında məcburi qaydada qiymətləndirilən aktivlər; və
- (ii) ilkin tanınma zamanı və ya sonradan həmin kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Amortizasiya olunmuş dəyər
Aktivlər	
<i>Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri</i>	
- Nağd pul vəsaitləri	14,950,902
- Yolda olan pul vəsaitləri	65,287
- ATM-də olan pul vəsaitləri	5,609,588
- ARMB-də olan pul vəsaitlərinin qalıqları	70,479,514
- Digər banklardakı müxbir hesablar	3,273,055
<i>Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər</i>	
- Debitor borcları	9,647,421
- Digər maliyyə borcları	51,495
Cəmi maliyyə aktivləri	<u>104,077,262</u>

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

2020-ci il ərzində Cəmiyyətin bütün maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınmışdır.

39 sayılı BMUS, Maliyyə Alətləri: Tanınması və Qiymətləndirilməsi Standartına uyğun olaraq maliyyə aktivləri aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirilir: (a) kreditlər və debitor borcları; (b) satıla bilən maliyyə aktivləri; (c) ödəniş tarixinədək saxlanılan maliyyə aktivləri və (d) MZVƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə aktivləri. MZVƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə aktivləri kateqoriyası iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) ilkin tanınma zamanı bu kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər və (ii) ticarət üçün saxlanılan maliyyə aktivləri.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzvləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Amortizasiya olunmuş dəyər
Aktivlər	
<i>Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri</i>	
- Nağd pul vəsaitləri	16,982,821
- Yolda olan pul vəsaitləri	117,911
- ATM-də olan pul vəsaitləri	5,152,138
- ARMB-də olan pul vəsaitlərinin qalıqları	21,112,423
- Digər banklardakı müxbir hesablar	74,755,607
<i>Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər</i>	
- Debitor borcları	13,046,261
- Digər maliyyə borcları	101,059
Cəmi maliyyə aktivləri	<u>131,268,220</u>

2019-cu il ərzində Cəmiyyətin bütün maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınmışdır.

29. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Cəmiyyət daxilində risklərin idarəedilməsi maliyyə riskləri, əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinə bazar riski (o cümlədən valyuta riski, faiz dərəcəsi riski və digər qiymət riskləri), kredit riski və likvidlik riski daxildir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Bazar riski

Cəmiyyət bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan (a) xarici valyuta (b) faiz dərəcələri və (c) pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar riskinə məruz qalır. Rəhbərlik qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Buna baxmayaraq, bu cür yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdiyi halda, müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Valyuta riski

Valyuta riski satış, alış və borclar üzrə əməliyyatlar Cəmiyyətin müvafiq əməliyyat valyutalarından başqa valyutalarda ifadə olunduqda yaranır.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə

	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis balans mövqeyi
Azərbaycan manatı	39,079,967	(35,767,534)	3,312,433
ABŞ dolları	52,894,109	(63,526,373)	(10,632,264)
Avro	707,703	(120,612)	587,091
Rus rublu	2,704,966	-	2,704,966
SDR	8,690,517	(4,238,357)	4,452,160
Cəmi	104,077,262	(103,652,876)	424,386

31 dekabr 2019-cu il tarixinə

	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis balans mövqeyi
Azərbaycan manatı	48,167,596	(41,942,289)	6,225,307
ABŞ dolları	73,601,606	(77,288,833)	(3,687,227)
Avro	664,047	(1,462,009)	(797,962)
Rus rublu	1,214,959	(3,521)	1,211,438
SDR	7,620,012	(6,267,669)	1,352,343
Cəmi	131,268,220	(126,964,321)	4,303,899

Yuxarıdakı cədvələ yalnız monetar aktiv və öhdəliklər daxildir. Cəmiyyət hesab edir ki, kapital investisiyaları və qeyri-monetar aktivlər əhəmiyyətli valyuta riskinin yaranmasına gətirib çıxarmır.

İl ərzində aşağıdakı əhəmiyyətli valyuta məzənnələri tətbiq edilmişdir:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
1 ABŞ dollar	1.7000	1.7000
1 Avro	2.0890	1.9435
1 Rus rublu	0.0231	0.0274
1 SDR	2.4485	2.3463

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərtilə, hesabat dövrünün sonuna Cəmiyyətin əməliyyat valyutasına tətbiq edilən valyuta məzənnələrindəki mümkün dəyişikliklərin mənfəət və ya zərərə, eləcə də kapitala təsiri aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

	31 dekabr 2020-ci il Mənfəət və ya zərərə təsir	31 dekabr 2019-cu il Mənfəət və ya zərərə təsir
ABŞ dollarının 20% möhkəmlənməsi	(2,218,102)	(737,445)
ABŞ dollarının 20% zəifləməsi	2,218,102	737,445
Avronun 20% möhkəmlənməsi	117,418	(159,592)
Avronun 20% zəifləməsi	(117,418)	159,592
Rus rublunun 20% möhkəmlənməsi	540,993	242,288
Rus rublunun 20% zəifləməsi	(540,993)	(242,288)
SDR-in 20% möhkəmlənməsi	890,432	270,469
SDR-in 20% zəifləməsi	(890,432)	(270,469)

Faiz dərəcəsi riski

Cəmiyyət bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Aşağıdakı cədvəldə Cəmiyyətin məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur. Cədvəldə Cəmiyyətin cəmi maliyyə aktiv və öhdəlikləri müqavilə üzrə faiz dərəcələrinin dəyişməsi tarixlərinə və ya ödəmə müddətlərinə görə (bu tarixlərdən hansı daha tez baş verərsə) təsnifləşdirilir.

	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1 aydan 6 aya kimi	6 aydan 1 ilə kimi	1 ildən artıq	Cəmi
Cəmi maliyyə aktivləri	104,077,262	-	-	-	104,077,262
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(90,759,045)	(578,435)	(607,063)	(11,708,333)	(103,652,876)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə faiz dərəcələri üzrə xalis həssaslıq kəsiri	13,318,217	(578,435)	(607,063)	(11,708,333)	424,386
Cəmi maliyyə aktivləri	131,268,220	-	-	-	131,268,220
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(113,065,627)	(474,937)	(501,198)	(12,922,559)	(126,964,321)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə faiz dərəcələri üzrə xalis həssaslıq kəsiri	18,202,593	(474,937)	(501,198)	(12,922,559)	4,303,899

Rəhbərlik faiz dərəcəsi üzrə risklərin Cəmiyyətin fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmədiyini hesab etdiyinə görə Cəmiyyətdə belə risklərin idarə edilməsi üçün rəsmi siyasət və prosedurlar mövcud deyil.

Kredit riski

Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparən bir tərəfin öz öhdəliyini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurularsa, Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Cəmiyyətin qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır. Cəmiyyətin hər bir filialı yeni müştərilərinə şərtləri təklif etməmişdən əvvəl kredit risklərinin idarə edilməsinə və təhlil olunmasına cavabdehdir. Kredit riski pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, eləcə də debitor borclar ilə əlaqədar yaranır.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Rəhbərlik müştərilərin kredit keyfiyyətini qiymətləndirərkən onların maliyyə vəziyyətini, keçmiş təcrübəsini və digər amilləri nəzərə alır və hesabat dövründə bu qarşı tərəflərin öz öhdəliklərini yerinə yetirməməsi ilə bağlı hər hansı zərərin yaranacağını ehtimal etmir.

Aktivlərin növləri üzrə Cəmiyyətin kredit riskinin maksimal səviyyəsi aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Ticarət və digər debitor borcları		
- Ticarət debitor borcları	9,647,421	13,046,261
- Digər maliyyə debitor borcları	51,495	101,059
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		
- Tələb edilənədək bank qalıqları	73,752,569	95,868,030
	83,451,485	109,015,350

Kredit riskinin təsnifatı sistemi

Kredit riskinin qiymətləndirilməsi və kredit riskinin səviyyəsinə görə maliyyə alətlərinin təsnifləşdirilməsi məqsədilə Cəmiyyət beynəlxalq reyting agentlikləri (Standard & Poor's-"S&P", Fitch, Moody's) tərəfindən müəyyən edilən ödəmə qabiliyyəti dərəcələrindən istifadə edir.

Xarici kredit reytingləri və müvafiq ödəmə qabiliyyəti dərəcələri aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

Vahid şkala üzrə ödəmə qabiliyyəti dərəcələri	Kənar beynəlxalq reyting agentliklərinin müvafiq reytingləri (Moody's)
Ən yüksək dərəcə	Aaa-dan Ba1-ə
Yüksək dərəcə	Ba2-dən B1-ə
Orta dərəcə	B2, B3
Xüsusi monitoring tələb edir	Caa1+ Ca-ya
Defolt	C

Vahid şkala üzrə kredit riskinin hər bir səviyyəsi üçün müəyyən ödəmə qabiliyyəti dərəcələri təyin olunur:

- Ən yüksək dərəcə – aşağı kredit riski olan yüksək keyfiyyətli aktivlər;
- Yüksək dərəcə – orta kredit riski olan kifayət qədər keyfiyyətli aktivlər;
- Orta dərəcə – qənaətbəxş kredit riski olan orta keyfiyyətli aktivlər;
- Xüsusi monitoring tələb edir – daha ətraflı monitoring və bərpaedici idarəetmə tələb edən kreditləşdirmə mexanizmləri; və
- Defolt – defolt hadisəsi baş vermiş kreditləşdirmə mexanizmləri.

Kontragentlərə kənar reytinglər S&P, Moody's və Fitch kimi müstəqil beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən təyin edilir. Bu reytinglər ictimaiyyətə açıqdır. Həmin reytinglər və defolt ehtimalları ("DE") üzrə müvafiq intervallar aşağıdakı maliyyə alətlərinə tətbiq edilir: pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Bu reytinglər topdansatış müştərilər üçün müstəqil qiymətləndirmə aparıldıqda tətbiq olunur. Əks təqdirdə Cəmiyyətin risklərə nəzarət funksiyası müştərinin maliyyə vəziyyətini, keçmiş təcrübəsini və digər amilləri nəzərə alaraq, onun kredit keyfiyyətini qiymətləndirir. Fərdi risk limitləri rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilmiş limitlərə uyğun olaraq daxili və ya xarici reytinglərə əsasən yaradılır. Topdansatış müştərilərin kredit limitlərinə uyğunluğu müntəzəm olaraq rəhbərlik tərəfindən yoxlanılır.

Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri

Cəmiyyətin xidmətlərin göstərilməsindən yaranan ticarət debitor borcları ehtimal olunan kredit zərərləri modelinə məruz qalır.

9 saylı MHBS-nin dəyərsizləşmə ilə bağlı tələbləri pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə də şamil olunsada, müəyyən edilmiş dəyərsizləşmə zərərinin həcmi əhəmiyyətsiz olmuşdur.

Ticarət debitor borcları

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün 9 saylı MHBS-də nəzərdə tutulan sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq edir. Bu yanaşma bütün ticarət debitor borcları üçün bütöv müddət üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri ehtiyatını nəzərdə tutur.

EOKZ-un qiymətləndirilməsi üçün ticarət debitor borcları kredit riskinin ümumi xüsusiyyətlərinə və vaxtı keçmiş günlərin sayına əsasən qruplaşdırılmışdır.

EOKZ səviyyəsi müvafiq olaraq 31 dekabr 2019-cu il tarixinə qədər 36 ay ərzində həyata keçirilən satışlar üzrə ödəniş cədvəllərinə və bu dövr ərzində yaranmış əvvəlki dövrün kredit zərərlərinə əsaslanır.

Ticarət debitor borcların bərpasına dair əsaslandırılmış gözləntilər olmadıqda belə debitor borcları silinir. Ticarət debitor borcların bərpasına dair əsaslandırılmış gözləntilərə digər məsələlərlə yanaşı, debitorun Cəmiyyətlə razılaşdırılmış ödəniş cədvəlinə riayət edə bilməməsi və müqavilədə nəzərdə tutulan ödənişlərin 90 gündən çox gecikdirilməsi daxildir.

Hər bir müştərinin fərdi xüsusiyyəti Cəmiyyətin kredit riskinə təsir edir. Bununla belə, rəhbərlik hesab edir ki, müştərilərin fəaliyyət göstərdiyi ölkə və iqtisadi sektora xas risklər də daxil olmaqla, Cəmiyyətin müştəri bazasının demoqrafiyası, xüsusilə hazırkı iqtisadi şəraitdə kredit riskinə təsir edən amillərdəndir.

Xarici poçt idarələrinin debitor borcları ilə əlaqədar yaranan kredit riski adətən Ümumdünya Poçt İttifaqının Nizamnaməsinə uyğun olaraq, hər bir ölkə üzrə xarici poçt idarələrinə ödəniləcək kreditör borcları ilə əvəzləndirilməklə aradan qaldırılır. Hər bir xarici poçt idarəsi ilə yekun hesablaşma xidmət göstərildikdən sonra bir il və ya daha artıq dövrdə aparıla bilər. Xarici poçt idarələrinin ümitsiz debitor borcları üzrə Cəmiyyətin yaratdığı ehtiyat yekun ödənişdən sonrakı dövrə əsaslanır.

Ticarət debitor borcları üzrə dəyərsizləşmə zərərləri əməliyyat mənfəətinin tərkibində xalis dəyərsizləşmə zərəri kimi göstərilir. Əvvəllər silinmiş məbləğlərin sonradan bərpası da eyni sətir maddəsində göstərilir.

Ümumiyyətlə, EOKZ aşağıdakı kredit riski parametrlərinin hasilinə bərabərdir: effektiv faiz dərəcəsiindən istifadə etməklə cari dəyərə diskontlaşdırılan defolta məruz qalan dəyər (EAD), defolt ehtimalı (DE) və defolt baş verəcəyi halda itirilməsi ehtimal olunan məbləğ (DZYZ). EOKZ hər bir fərdi maliyyə aktivinin bütöv müddəti ərzində hər bir növbəti il üçün kredit riski parametrlərini proqnozlaşdırmaqla müəyyən edilir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-CI İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

DVRMQ - hesabat dövründən sonra kredit qalığının məbləğində ehtimal olunan dəyişiklikləri nəzərə alaraq, gələcək defolt tarixində kredit qalığının qiymətləndirilməsi, o cümlədən əsas borc və faizlərin ödənilməsi və kredit öhdəlikləri üzrə vəsaitlərin ehtimal olunan istifadəsidir.

DE – müəyyən müddət ərzində defoltun baş vermə ehtimalının qiymətləndirilməsidir.

DZYZ – defolt baş verdiyi zaman yaranan zərərin qiymətləndirilməsidir. Bu, müqavilə üzrə ödənilməli gələcək pul axınları ilə borcalanın əldə etməsi ehtimal olunan pul axınları arasındakı fərqə əsaslanır. Adətən bu göstərici EAD-nin faiz nisbəti kimi ifadə edilir. Ehtimal olunan zərərlər hesabat dövrünün sonuna cari dəyərə diskontlaşdırılır.

Bu üç komponentin hasili tapılır və bərpa ehtimalını (yəni, maliyyə aktivinin əvvəlki ayda ödənilməsi və ya defolt olması) nəzərə alaraq onlara düzəliş edilir. Bu, hər bir gələcək dövr üçün EOKZ-un hesablanması effektiv şəkildə təmin edir və sonradan hesabat tarixinə geri diskontlaşdırılaraq toplanır. EOKZ-un hesablanması üçün istifadə edilən diskont dərəcəsi ilkin effektiv faiz dərəcəsi və ya onun təxmini dəyəridir.

Kənar reytinglər əsasında qiymətləndirmə prinsipləri. Bəzi kredit qalıqları üzrə beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən dərc edilmiş kredit reytingləri mövcuddur ki, bu da defolt və defolt vəziyyətindən qayıtma statistikasına əsasən DE və DZYZ kimi kredit riski parametrlərini qiymətləndirmək üçün istifadə olunur.

EOKZ modellərinə daxil edilmiş proqnoz məlumatları

EOKZ-un qiymətləndirilməsi üçün miqrasiya cədvəlindən istifadə edildikdə proqnoz məlumatları artıq təyin olunmuş kənar reytingə daxil edilir.

Debitor borcları üçün sadələşdirilmiş yanaşma üzrə perspektivli yanaşma.

- EOKZ-un hesablanması prosesində ən son makroiqtisadi şərtlərin əsas hissəsi artıq nəzərə alındığına görə debitor borclar üzrə DE və DZYZ son 36 aylıq məlumatlara əsasən hesablanır;
- Yaxın gələcəkdə ehtimal olunan makroiqtisadi mühit DE və DZYZ-ni hesablayarkən mövcud makroiqtisadi vəziyyətə oxşardır;
- Cəmiyyətin ticarət debitor borclarının ödəmə müddəti 30 gündən azdır. Uzunmüddətli makroiqtisadi inkişaf seqmentlər üzrə risk profilinin yaradılmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Bu səbəbdən debitor borclar üzrə proqnoz düzəlişi aparılmamışdır.

Cəmiyyət maliyyə aktivləri üzrə təxminlər və faktiki zərərlər arasındakı fərqlərin azaldılması üçün öz metodologiya və fərziyyələrini müntəzəm olaraq nəzərdən keçirir. Belə fərqlərin təhlili (bək-testing) ən azı ildə bir dəfə aparılır.

EOKZ-un qiymətləndirilməsi metodologiyası üzrə bək-testing nəticələri Cəmiyyətin rəhbərliyinə təqdim edilir və səlahiyyətli şəxslərlə razılaşdırıldıqdan sonra modellərin və fərziyyələrin təkmilləşdirilməsi üçün növbəti addımlar müəyyən edilir.

Likvidlik riski

Likvidlik riski maliyyə öhdəliklərinin yerinə yetirilməsində müəssisənin çətinliklərlə üzləşəcəyi riskidir. Cəmiyyət əsasən borclar və kreditor borclarından ibarət olan davamlı maliyyələşmə bazasını saxlamağa çalışır. Cəmiyyət gözlənilməyən likvidlik tələblərini tez bir zamanda və asanlıqla yerinə yetirmək üçün vəsaitləri pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri şəklində saxlayır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Likvidliyin idarə olunmasına Cəmiyyətin yanaşması mümkün qədər həm normal, həm də çətin şəraitdə qəbul edilməz zərərlər çəkmədən və ya Cəmiyyətin nüfuzuna xələl gətirmədən öz öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər likvidliyi təmin etməkdir.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Tələb əsasında və 1 aydan az	1 aydan 6 ayadək	6 aydan 1 ilədək	1 ildən artıq	31 dekabr 2020-ci il Cəmi
Öhdəliklər:					
Müddətli kreditlər	-	435,295	435,295	11,645,638	12,516,228
İcarə öhdəlikləri	28,628	143,140	171,767	62,695	406,230
Ticarət və digər maliyyə kreditor borcları	21,502,730	-	-	-	21,502,730
Müştəri hesabları	69,227,688	-	-	-	69,227,688
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	90,759,046	578,435	607,062	11,708,333	103,652,876

31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Tələb əsasında və 1 aydan az	1 aydan 6 ayadək	6 aydan 1 ilədək	1 ildən artıq	31 dekabr 2019-cu il Cəmi
Öhdəliklər:					
Müddətli kreditlər	-	365,715	365,714	12,636,447	13,367,876
İcarə öhdəlikləri	21,453	43,294	201,412	286,110	552,269
Ticarət və digər maliyyə kreditor borcları	16,262,467	-	-	-	16,262,467
Müştəri hesabları	96,781,709	-	-	-	96,781,709
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	113,065,629	409,009	567,126	12,922,557	126,964,321

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

30. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə Cəmiyyətin ədalətli dəyərdə ölçülən maliyyə alətləri mövcud olmamışdır.

Aşağıda qeyd olunmuş cədvəldə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ədalətli dəyərdə ölçülmür və hər bir ədalətli dəyər ölçməsinin təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasında mövcud olan səviyyələr ilə təhlil edilir:

	Qiymətləndirmə tarixi	Fəal bazarda təyin olunmuş qiymətlər (1-ci Səviyyə)	Ədalətli dəyər ölçüsü		31 dekabr 2020-ci il Cəmi
			Müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli məlumatlar (2-ci Səviyyə)	Müşahidə edilə bilməyən əhəmiyyətli məlumatlar (3-cü Səviyyə)	
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	31 dekabr 2020-ci il	94,378,346	-	-	94,378,346
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər	31 dekabr 2020-ci il			9,698,916	9,698,916
Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər					
Borc alınmış vəsaitlər	31 dekabr 2020-ci il	-	-	12,516,228	12,516,228
Maliyyə icarəsi üzrə öhdəliklər	31 dekabr 2020-ci il	-	-	406,230	406,230
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2020-ci il	-	-	21,502,730	21,502,730
Müştəri hesabları	31 dekabr 2020-ci il	-	-	69,227,688	69,227,688

	Qiymətləndirmə tarixi	Fəal bazarda təyin olunmuş qiymətlər (1-ci Səviyyə)	Ədalətli dəyər ölçüsü		31 dekabr 2019-cu il Cəmi
			Müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli məlumatlar (2-ci Səviyyə)	Müşahidə edilə bilməyən əhəmiyyətli məlumatlar (3-cü Səviyyə)	
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	31 dekabr 2019-cu il	118,120,900	-	-	118,120,900
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər	31 dekabr 2019-cu il			13,147,320	13,147,320
Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər					
Borc alınmış vəsaitlər	31 dekabr 2019-cu il			13,367,876	13,367,876
Maliyyə icarəsi üzrə öhdəliklər	31 dekabr 2019-cu il			552,269	552,269
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2019-cu il			16,262,467	16,262,467
Müştəri hesabları	31 dekabr 2019-cu il			96,781,709	96,781,709

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Ədalətli dəyərdə əks etdirilməyən maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri

Aşağıdakı qeydlər, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ədalətli dəyərdə əks etdirilməyən Cəmiyyətin maliyyə alətlərinin qalıq dəyərləri və ədalətli dəyərlərin növü ilə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivlərinin və qeyri-maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri daxil deyildir.

	Qalıq dəyəri 2020	Ədalətli dəyər 2020	Tanınmayan mənfəət/ (zərər) 2020	Qalıq dəyəri 2019	Ədalətli dəyər 2019	Tanınmayan mənfəət/ (zərər) 2019
Maliyyə aktivləri						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	94,378,346	94,378,346	-	118,120,900	118,120,900	-
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər	9,698,916	9,698,916	-	13,147,320	13,147,320	-
Maliyyə öhdəlikləri						
Borc alınmış vəsaitlər	12,516,228	12,516,228	-	13,367,876	13,367,876	-
Maliyyə icarəsi üzrə öhdəliklər	406,230	406,230	-	552,269	552,269	-
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	21,502,730	21,502,730	-	16,262,467	16,262,467	-
Müştəri hesabları	69,227,688	69,227,688	-	96,781,709	96,781,709	-
Reallaşdırılmamış ədalətli dəyərdə cəmi tanınmamış dəyişiklik			-			-

Ədalətli dəyəri qalıq dəyərinə yaxın olan aktiv və öhdəliklər

Likvid və ya ödəmə müddəti az qalmış (üç aydan az) maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri üçün ədalətli dəyərin qalıq dəyərinə yaxın olması fərz olunur. Bu fərziyyə həmçinin xüsusi ödəmə müddəti və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri olmayan depozitlərə də tətbiq edilir.

Sabit və dəyişə bilən maliyyə alətləri

Kotirovkası mövcud olan borc alətləri üçün ədalətli dəyər kotirovkalara uyğunlaşdırılmış bazar qiyməti ilə müəyyən olunur. Kotirovkası mövcud olmayan borc alətləri üçün ədalətli dəyər isə eyni şərtlər altında mümkün ola bilən dərəcələrdən istifadə etməklə gələcəkdə diskontlaşdırılmış pul axınları, kredit riskləri və ödəmə tarixləri vasitəsilə ölçülür.

31. HESABAT TARİXİNDƏN SONRAKI HADİSƏLƏR

2 mart 2021-ci il tarixində cənab Əfqan Cəlilov Cəmiyyətin baş direktoru vəzifəsinə təyin edilmişdir.